

UAJIRI
Mamia ya walimu wa ECDE huko Makueni kupata majukumu ya kudumu baada ya miaka kwenye mkataba UK 3

DIJITALI
KYEB inalenga urekebishaji wa kina wa kidijitali kwa Mpango Mkakati wa Miaka Mitano UK 5

KUTAMBULIWA
Baraza la Kitaifa la Mashujaa linapanga kutoa heshima kubwa katika kaunti 47

www.mygov.go.ke

Julai 16, 2024

TATHMINI YAKO YA WIKI

MyGov.

TOLEO No. 3/2024-2025

Uk 13

Shirika latafuta wamiliki wa Sh60 bilioni mali haijadaiwa

Mwenyekiti wa Bodi ya UFAA Francis Njenga alisema shirika la serikali limekusanya Sh32 bilioni pesa taslimu na hisa za ziada za Sh1.7 bilioni zenye thamani ya Sh31 bilioni.

NA CHRIS MAHANDARA (KNA)

Mamlaka ya Mali Isiyodaiwa (UFAA) inashikilia zaidi ya Sh60 bilioni pesa taslimu na mali, ambayo inataka kuunganishwa na watu halali wanaoimiliki.

Mwenyekiti wa Bodi ya UFAA Francis Njenga alisema shirika la serikali limekusanya Sh32 bilioni pesa taslimu na zingine Sh1.7 bilioni za hisa zenye thamani ya Sh31 bilioni.

Kiasi hicho, Njenga alisema, ni sehemu ya fedha na hisa zilizoachwa katika taasisi za fedha na kampuni za pesa za simu, ambazo shirika hilo linapanga kuzikusanya na kuzikabidhi kwa wamiliki halali.

Dkt Njenga alihusisha mafanikio ya kurejesha pesa hizo kutoka kwa taasisi hizo kutokana na ushirikiano na idara nyingine za serikali ya kitaifa na vyombo vya habari, ambao umeimarisha uwasilishaji wa mali hizo kwa hiari.

Pesa hizo, aliongezea, zimepatikana katika Benki Kuu ya Kenya (CBK) ili ku-

ENDELEA UK 2

Sh32 bilioni

Kiasi cha pesa kilichokusanywa na UFAA

Sh31 bilioni

Thamani ya hisa za Sh bilioni 1.7

Takwimu za wiki

453

Walimu wa ECDE huko Makueni ambao kandarasi zao zimebadilishwa hadi nyadhifa za kudumu na za pensheni

25

Visima ambapo Kampuni ya Huduma za Maji na Usafi wa Mazingira ya Nakuru inapanga maji yake katika kaunti hiyo.

500

Wakulima eneo la Olkaria, Naivasha ambao wamenufaika na mchango wa vifaranga 3,200 wa mwezi mmoja kutoka Kaunti ya Nakuru

1,700

Idadi ya watu ambao hadi sasa wamerekebisha na kusaidiwa kupata ujuzi wa kujikimu kimaisha.

129

Idadi ya vyama vya ushirika vya masoko vya wachimbaji madini vimeundwa na kusajiliwa katika maeneo ya migodi

ENDELEA UK 2

Vita vya serikali dhidi ya pombe haramu vinaendelea vyema-DP

NA JOSEPH WANGUI (DPCS)

Naibu Rais Rigathi Gachagua amewahakikishia Wak- enya kuwa Serikali iko mbioni kuondoa pombe har- amu na mihadarati sokoni.

Gachagua alitoa kauli hiyo huku akitahadhari- sha maafisa wa usalama na Maafisa Utawala wa Serikali ya Kitaifa (NGAO) dhidi ya kuhujumu na kuingiza siasa

katika vita dhidi ya uuzaji na unywaji wa pombe haramu, dawa za kulevya na matumizi ya dawa za kulevya.

"Nilijadili suala la pombe haramu, dawa za kulevya na utumizi wa dawa za kulevya na Rais William Ruto, na tukakubaliana kuwa kuna shida. Aliniagiza niongoze vita dhidi ya pombe har- amu na matumizi ya dawa za kulevya, hasa katika eneo

la Mlima Kenya, ambalo lili- athirika sana.

"Tulikuwa tunapoteza ki- zazi kizima. Suala hilo lili- fikishwa kwenye Baraza la Mawaziri na kupitishwa. Tuliunda timu ya mashirika mengi na tukafanya maen- deleo makubwa; baa haramu zilifungwa. Watu walifu- rahi na kuunga mkono zo-

ENDELEA UK 2

Vita vya serikali dhidi ya pombe haramu vinaendelea vyema-DP

ENDELEA KUTOKA UK 1

ezi hilo,” akasema Bw Gachagua.

Akizitaka timu za usalama na Maafisa wa Utawala wa Kitaifa wa Serikali kukataa kufunguliwa tena kwa baa haramu ambazo zili-fungwa kwa kukiuka Kanuni za Udhidhi wa Vinywaji na Vinywaji Vileo, Bw Gachagua alisema hatua hiyo ni sawa na kudhoofisha Rais na Wakenya.

Alisisitiza kwamba, Machi mwaka huu, Baraza la Mawaziri lilikubali hatua za utekelezaji ili kukabiliana na tatizo la unywaji pombe haramu na dawa za kulevya nchini.

Kutokana na uamuzi huo wa Baraza la Mawaziri, vituo vya pombe haramu na vya kutengeneza pombe vilifungwa, alisema na kuongeza kuwa azimio la Baraza la Mawaziri bado linatumika.

“Hakuna uamuzi wowote uliotolewa

Acha kucheza siasa na maisha ya watu. Kuna maafisa kama hao-DP

na Baraza la Mawaziri kusitisha vita dhidi ya haramu au kuruhusu vituo vya pombe haramu kufunguliwa tena. Mtu yeyote anayezuia au kudhoofisha vita anaweka Rais na serikali dhidi ya watu wa Kenya,” alisema.

“Umaarufu wa utawala huu utategemea kuingiliwa au kutoin-giliwa kwa vita dhidi ya pombe haramu.

Wazazi walifurahishwa na serikali kwa sababu ya vita. Maafisa wa Masuala Ndani (Wizara ya Masuala ya Kitaifa) wakifungua baa wanapaswa kujua wanamharibia Rais, na kusababisha uharibifu wa kisiasa kwake,” aliongeza.

Aliwataka maafisa hao kupuuza maagizo kutoka kwa wanasiasa katika vita dhidi ya pombe haramu na matumizi ya dawa za kulevya.

Kabla ya uamuzi wa Baraza la Mawaziri, watu wengi walikuwa wamepoteza maisha kwa pombe haramu na sumu huku wengine wakiachwa vipofu. Familia na riziki pia zilikuwa zimesambaratika.

“Acheni kufanya siasa na maisha ya wananchi, kuna maafisa wanaoingiza siasa za kizamani ili kuhujumu programu, naamini Rais si sehemu yake na baadhi ya watu wanatumia jina lake,” alisema.

Shirika latafuta wamiliki wa Sh60 Bilioni mali haijadaiwa

ENDELEA KUTOKA UK 1

hakikisha kuwa hazitumiwi vibaya huku shirika hilo likitafuta wamiliki halali.

“Tumeteseka sana kupata pesa hizi kwa sababu kuna sehemu ya jamii yetu inaamini kuwa chochote ambacho ni pesa kinapaswa kuibiwa ili kuwanufaisha wao,” alisema.

Ili kuhakikisha pesa hizo zinakabidhiwa kwa wamiliki halali, Dkt Njenga alisema shirika hilo limeanzisha ushirikiano na Maafisa wa Utawala wa Kitaifa wa Serikali (NGAO) na idara zingine za serikali ili kutoa ufahamu kuhusu pesa hizo.

Akizungumza mjini Kisumu wakati wa mkutano wa uhamasishaji kwa maafisa wa NGAO, Dkt Njenga alisema kufikia sasa UFAA imepokea zaidi ya madai 30,000 ya zaidi ya Sh2 bilioni ambayo tayari zimelipwa.

Aliongeza kuwa shirika hilo limezindua mikutano ya kieneo ili kuwahamasisa Wakenya kuhusu huduma hizo huku wak-

Mwenyekiti wa Bodi ya Mamlaka ya Mali Isiyodaiwa Dkt. Francis Njenga (kati) akihutubia wanahabari mjini Kisumu. Anayetazama ni Afisa Mkuu Mtendaji wa UFAA John Mwangi (kushoto) na Naibu Kamishna wa Kaunti ya Kisumu ya Kati Bosek Lang'at (kulia).

itoa usaidizi wa kisheria bila malipo wa kuanzisha mchakato wa kurejesha pesa hizo.

“Tuna ushirikiano na Idara ya Mahakama, na tunatoa wito kwa Wakenya wote kuchukua fursa hii ili kesi zote za urithi ziharakishwe ili wapokee pesa zao,” alisema.

UFAA, alisema, ina akaunti milioni 21, na kupitia mipango mbalimbali, shirika hilo linalenga kulipa Sh7-10 bilioni kufikia mwisho wa mwaka wa 2028.

Ili kufikia lengo hili, alisema, shirika hilo li-

nashirikiana na Bunge kupitia upya Sheria ya Mali za Fedha Zisizodaiwa namba 40 ya mwaka 2021 ili kupunguza muda wa kushughulikia madai.

“Kwa sasa tunachukua kati ya wiki moja hadi tatu kushughulikia madai. Kwa marekebisho haya, tunatarajia kufanya malipo, ikiwezekana, ndani ya siku moja,” alisema.

Aliwataka Wakenya kuwasiliana na shirika hilo na kubaini ikiwa wana mali yoyote ya kifedha ambayo hawajadai ili waweze kuzidai.

KENYA INSTITUTE OF CURRICULUM DEVELOPMENT

“A Skilled and Ethical Society”

STAKEHOLDERS VIEWS ON GRADE TEN (10) CURRICULUM DESIGNS

The Ministry of Education has been implementing the Competency Based Curriculum (CBC) since the year 2019; and the first cohort of the CBC are currently at Grade Eight (8). This cohort shall be in Grade Nine (9) in the year 2025 and will proceed to Grade Ten (10), which is the first year of Senior School in the year 2026.

In this regard, the KICD has developed Grade 10 Curriculum Designs and uploaded them on the KICD website www.kicd.ac.ke as drafts.

Therefore, KICD invites all stakeholders in Education, especially secondary school principals and teachers, to study and provide feedback on the Grade 10 Curriculum Designs on the following aspects:

1. Essence statements and expected learning outcomes
2. Scope and sequence as captured in the strands and sub-strands
3. Suggested learning experiences
4. Mainstreaming of core competencies, pertinent and contemporary issues and values.
5. Suggested assessment, learning materials and non-formal activities.
6. Any other suggestions relevant to the Grade 10 curriculum designs in particular and implementation of CBC at Senior School in general.

Please send your comments and suggestions to the following email address: grade10feedback@kicd.ac.ke or info@kicd.ac.ke by **31st July, 2024**.

The feedback should be addressed to:

**The Chief Executive Officer,
Kenya Institute of Curriculum Development,
P.O. Box 30231-00100,
NAIROBI.**

THE KENYA NATIONAL EXAMINATIONS COUNCIL

KNEC is ISO 9001:2015 Certified

TENDER NOTICE

The Kenya National Examinations Council (KNEC) is a State Corporation established under the Kenya National Examinations Council Act No. 29 of 2012. The Council is mandated to conduct national assessments and examinations at both basic and tertiary levels and certify learners.

1.0 KNEC invites sealed bids from eligible Bidders for the Tenders below:

S/No.	TENDER NUMBER	TENDER TITLE	TARGET GROUP
1.1	KNEC/ONT/2024-2025/01	Renewal of Apex Enterprise Suite Licenses (Independent database audit tool).	Open
1.2	KNEC/ONT/2024-2025/02	Renewal of Microsoft 365 A5 Suite for Education	Open
1.3	KNEC/ONT/2024-2025/03	Maintenance and Repair of Tally Printers and Supply of related consumables	Open
1.4	KNEC/ONT/2024-2025/04	Repair and Maintenance of Examination Storage Containers on a two year framework contract	Open
1.5	KNEC/ONT/2024-2025/05	Framework Contract for Provision of Conference Facilities on as and when required basis for a period of two years	Open
1.6	KNEC/ONT/2024-2025/06	Framework contract for Supply of General office Supplies on as and when required basis for a period of two years	AGPO
1.7	KNEC/ONT/2024-2025/07	Framework contract for Supply of Printing Consumables on as and when required basis for a period of two years	Open
1.8	KNEC/ONT/2024-2025/08	Repair and Maintenance of Digital Printers and supply of related consumables	Open
1.9	KNEC/ONT/2024-2025/09	Pre-qualification of firms to Provide Clearing and Forwarding Services	Open
1.10	KNEC/ONT/2024-2025/10	Pre-qualification of Security Printing Firms	Open

2.0 Interested eligible Bidders may obtain tender documents from the following websites: www.knec.ac.ke or www.supplier.treasury.go.ke or www.tender.go.ke

3.0 The closing date for submission shall be as per the dates provided in the respective bid documents.

CHIEF EXECUTIVE OFFICER

Walemavu wahimi- zwa kuomba ya pesa kutoka NGAAF

**NADAVID MUTWIRI NA BLAISE
GITONGA(KNA)**

Watu Wenye Ulemavu (PWDs) wamehimizwa kutuma maombi ya pesa kutoka Hazina ya Kitaifa ya Kusimamia Shughuli za Serikali (NGAAF) ili kujiwezesha kiuchumi na kujitegemea.

Akihutubia wanachama wa kikundi cha Kijamii cha Watu Wenye Ulemavu cha Ganga, Mwakilishi wa Wanawake wa Tharaka Nithi Bi Susan Ngugi alisema kuwa afisi yake iko tayari kupatia kipaumbele mapendekezo kutoka kwa watu wenye ulemavu, akisisitiza mahitaji yao ya kipekee ndani ya kaunti. Wakati wa mkutano wa mashauriano na kikundi huko Igwanjau katika wadi ya Ganga, mbunge alisisitiza dhamira yake ya kuwakilisha vikundi vilivyo hatarini katika jamii. Analenga kupunguza umaskini na ukosefu wa usawa kwa kumiarisha upatikanaji wa fedha kwa uwezesaji wa kijamii na kiuchumi.

“Ninatetea hatua za upendeleo, na watu wenye ulemavu ni kundi la kipaumbele katika uwakilishi wangu. Mahitaji yao yanahitaji uangalizi maalum na uwezesaji kwa maisha ya kujitegemea kupitia upatikanaji wa rasilimali za kifedha zinazotolewa na NGAAF,” alisisitiza.

Mamia ya walimu wa ECDE wapata kazi ya kudumu baada ya kuhudumu kama vibarua

**NA PATRICK NYAKUNDI
NA MITCHELL
MWENDWA(KNA)**

Walimu 453 wa chekechea (ECDE), ambao walikuwa kwenye kandarasi, sasa wamebadilishwa kwa kazi ya kudumu na pensheni.

Gavana Mutula Kilonzo Junior alihusisha kucheleweshwa kwa kuajiriwa kazi ya kudumu na ya pensheni ya walimu wa chekechea na bajeti kulikoathiri mishahara na marupuru yao.

“Mnamo mwaka wa 2014, kwa kutambua jukumu lenu muhimu, serikali ya kaunti iliwaajiri 950 kati yenu kwa kandarasi kutokana na hali ya bajeti ambayo ilifanya kubadilishwa kwenu hadi kazi ya kudumu na za pensheni kuahirishwa,” Mutula alisema nje ya ofisi yake mjini Wote, ambapo alikabidhi barua za ajira kwa walimu wa chekechea.

“Hata hivyo, kujitolea na bidii yenu ime-

Gavana Mutula Kilonzo akiwasilisha barua za uteuzi wa walimu kwa masharti ya kudumu na wanaolipwa pensheni wa ECDE nje ya afisi yake ya Wote.

salia imara tangu 2014. Mnamo Januari, kundi la kwanza la walimu 497 walijajiriwa kazi za kudumu, na niliwa-hakikishia wengine kuwa zamu yenu ingefika Julai,” Gavana aliongeza.

Alisisitiza kuwa maeendeleo haya sio tukio la kisiasa bali ni kutambidii ya walimu, na kutambua mapato yao ya kawaida ambayo mara nyingi hushindwa kuki-dhi mahitaji yao ya kila siku.

Kwa hivyo, Mutula alisema ni muhimu kwa serikali ya kitaifa na kaunti kuwatendea na kuwalipa walimu vyema kwa sababu wanatekeleza jukumu la kuhifadhi maisha yajayo na kuleta matokeo chanya kwa watoto wachanga nchini.

Mutula alisema serikali ya kaunti imewekeza katika ujenzi wa miundomsingi rafiki kwa watoto kando na kutoa nyanzo muhimu kuwezesha shughuli kama vile muziki na mafunzo ya kidijitali katika vituo vya ECDE kote katika kaunti.

“Tunaweza kutumia pesa nyingi kujenga madarasa mazuri na walimu kurudi nyumbani na Sh5,000 au 7,000. Huu si ubinadamu, nasema tunasikitika kwa yale mliyopitia,” Mutula alisema.

“Tunatambua usalama wa ustawi wenu ni nyongeza na hakikisho kwamba humtaacha kizazi chetu cha alpha,” Gavana alisema.

Walimu wa stasha-hada waliokuwa waki-

pata Sh20,000 sasa watapata Sh41,000 huku wenye cheti wakipata Sh37,000 kutoka Sh17,000 kando na marupuru mengine. Walimu wa ECDE watahamishwa ndani ya kaunti.

Aliwahimiza walimu wa ECDE kukumbatia mafunzo endelevu ili waendane na teknolojia na mbinu za ufundishaji ili kuwawezesha kutoa mafunzo bora ya ECD kwa watoto wa Makueni.

“Tumekamilisha miradi 36 kati ya 44 ya Mwaka wa Fedha wa 2023/2024. Kupitia Anita Mbinya Foundation, tumesambaza viti 1,000 na meza 125 ili kuboresha masomo katika vituo vyetu vya ECDE kote katika kaunti,” Waziri wa ICT, Elimu na Mafunzo ya Ufundi Elizabeth Muli alisema.

Akiongea katika hafla hiyo, Mwakilishi wa Kike wa Kaunti ya Makueni Rose Museo aliipongeza serikali ya kaunti hiyo kwa juhudi za kuwalea watoto wadogo katika kaunti hiyo.

**Kenya Bureau of
Standards**
Standards for Quality Life

Tel: 0206948000 | Toll Free Line 1545 | E-mail: procurement@kebs.org | www.kebs.org

TENDER NOTICE

The Kenya Bureau of Standards (KEBS) invites sealed tenders from eligible firms for the following tenders:

No.	TENDER NO.	TENDER DESCRIPTION	CLOSING DATE
1.	KEBS/T034/2023-2024	Provision of Medical Insurance Cover	30 th July 2024 1000Hours (EAT)

Tender documents detailing the requirements may be obtained from the **Supply Chain Office, KEBS Centre, Popo Road, Off Mombasa Road, Nairobi**, on normal working days between 0900 hours and 1600 hours upon payment of a **non-refundable fee of Kshs.1,000** (One Thousand Kenya Shillings Only) as indicated in the **Tender Document** and the amount is payable in **Cash or Bankers Cheque** or be downloaded for **free** from KEBS website: www.kebs.org or Public Procurement Portal <http://www.tenders.go.ke>. **All payments shall be made to the Kenya Bureau of Standards, Nairobi.**

Completed tender documents in plain sealed envelopes clearly marked **'TENDER NUMBER AND TITLE OF THE TENDER'** indicated on the envelope should be addressed and delivered to:

**THE MANAGING DIRECTOR,
KENYA BUREAU OF STANDARDS,
P.O. BOX 54974 - 00200
NAIROBI.**

Or be deposited in the Tender Box located at **KEBS Centre Main Reception** marked **"TENDER BOX"** to be received as **indicated above.**

Tender opening will be carried out immediately thereafter in the presence of the tenderers or their representatives who choose to attend the opening at the **KEBS Conference Room One**

Bid security will be as indicated in the tender document.

MANAGING DIRECTOR

#WajibikaNaKEBS

Verify the authenticity of KEBS quality marks by use of the KEBS Official Mobile App or sending a text to 20023: SM#Permit Number / ISM#UCR Number / DM#Permit Number

KEBS implements an Anti-bribery Management Policy accessible through KEBS Website www.kebs.org

ENGINEERS BOARD OF KENYA

TENDER NOTICE

The Engineers Board of Kenya invites interested and eligible bidders to submit sealed bids for the following:

No	Tender Reference No	Description of Tender	Eligibility	Tender Closing Date & Time
1	EBK/OP/001/2024-2025	Provision of Medical Insurance for Staff and Board Members	Open	30 th July, 2024 at 11.00am

A complete set of tender documents may be obtained by interested bidders upon payment of a non-refundable fee of **Kshs 1000** in form of a banker's cheque or deposited in EBK account at the **National Bank of Kenya, Hill Plaza Branch Account Number, 01001031539000**. Alternatively the tender documents may be obtained free of charge by downloading from EBK website: www.ebk.go.ke or Public Procurement Information Portal: www.tenders.go.ke. Bidders who choose to download the tender documents **MUST** forward their company's particulars to tenders@ebk.go.ke for recording and further addendum/clarifications if any.

Duly completed tender documents in plain sealed envelope clearly marked with the **Tender Number and Name** should be addressed to:

**The Registrar/Chief Executive Officer
Engineers Board of Kenya
Fortis Suites, 9th Floor, Hospital Road, Upper Hill
P.O Box 30324-00100 Nairobi, Kenya**

And deposited in the Tender Box situated at the Reception of Engineers Board of Kenya at Fortis Suites 9th Floor, Hospital Road, Upper Hill so as to be received on or before **(the tender closing dates indicated on the above table)**. The submitted tenders shall be opened immediately thereafter at the EBK's Boardroom in the presence of bidder's representatives who choose to attend.

**REGISTRAR/CHIEF EXECUTIVE OFFICER
ENGINEERS BOARD OF KENYA**

Serikali yazindua miradi ya mabilioni ya madini katika kaunti zilizo na raslimali hiyo

NA BERNADETTE KHADULI (KNA)

Serikali imewashirikisha wawekezaji mbalimbali wa kimkakati ili kuanzisha viwanda na mitambo ya ndani ya usindikaji katika maeneo yenye raslimali nyingi za madini nchini kwa lengo la kuchakata madini na uongezaji thamani.

Aliyekuwa Katibu Waziri wa Madini, Uchumi wa Baharini na Masuala ya Bahari, Salim Mvurya, alisema kuwa Wizara yake imeanzisha miradi kadhaa ya uongezaji thamani.

Hii ni pamoja na kiwanda cha kusafisha dhahabu katika Kaunti ya Kakamega kinachogharimu Sh5.8 bilioni, kiwanda cha kuchakata granite katika Kaunti ya Vihiga cha thamani ya Sh2.5 bilioni, na kiwanda cha fluorspar huko Elgeyo Marakwet kinachogharimu Sh4.8 bilioni.

Mvurya pia alieleza

Katibu wa Madini Elijah Mwangi Ofisini kwake katika Works Building

mipango ya vifaa vya usindikaji wa madini: usindikaji wa mawe ya sabuni katika Kaunti ya Kisii, usindikaji wa shaba huko Kitui, kiwanda cha madini ya chuma katika Kaunti ya Taita-Taveta, na uwekezaji wa klinka katika kaunti za Kitui, Kajiado na Kilifi.

Alisisitiza kuwa mipango hii inalenga kubuni

nafasa za kazi kwa kuongeza thamani.

“Tunafuatilia madini ili kufahamu yanatoka wapi kwa madhumuni ya kuandaa mirahaba,” aliongeza.

Kupitia rejista zinazotolewa bila malipo kwa wenye haki za madini na maafisa wa madini wa kanda, imekuwa rahisi kubainisha asili ya

madini ambayo husaidia katika ugawaji wa haki

Tunawahimiza wawekezaji wanaotaka kuwekeza katika sekta hii kuzingatia Sheria ya Madini ya 2016

wa mrahaba miongoni mwa serikali za kitaifa na kaunti na jamii.

Waziri huyo wa zamani alisisitiza kuwa mrahaba katika ngazi ya kaunti utaidhinishwa na maafisa madini wa kaunti, akibainisha kuwa madini yote yanapaswa kugawanywa ili kuwa na thamani.

Alisema ili kushughulikia suala la wachimbaji wadogo, Idara ya Madini inawarasimisha katika vyama vya ushirika vya masoko pamoja na kutangaza katika gazeti la serikali na uendeshaji wa kamati za uchimbaji madini.

“Hadi sasa, vyama vya ushirika vya masoko vya wachimbaji wadogo 129 vimeundwa na kusajiliwa huku kamati 29 za uchimbaji madini zikifanya kazi,” Mvurya alisema.

Alisema wachimbaji wote watatakiwa kuzingatia Sheria ya Madini ya mwaka 2016 kuhusu mirahaba na masuala ya madini ili kupata vibali

na leseni.

Waziri huyo wa zamani alisema wizara inashirikiana na chama cha wachimba migodi ili kuwahamasisha kuhusu umuhimu wa kuzingatia usalama na usalama.

“Tumefunga migodi 13 kote nchini ambayo haikuwa salama, mingine ikiwa Isiolo, Marsabit na Siaya,” alisema na kuongeza kuwa wizara inataka kusajili wachimbaji wote katika vyama vya ushirika ili kuleta utulivu katika sekta mbali na kutoa mafunzo.

Mvurya alifichua kuwa wizara hiyo pia imefungua maeneo yasiyopungua 35 ambayo uchimbaji ulikuwa ukifanywa na wageni ambao hawakuwa na vibali zinazostahili, ambapo baadhi yao alisema walifukuzwa.

“Tunawahimiza wawekezaji kote ulimwenguni ambao wanaotaka kuwekeza katika sekta hii kuzingatia Sheria ya Madini ya 2016 ili waweze kupata leseni,” aliongeza.

TENDER NOTICE

The Geothermal Development Company Limited (GDC) invites sealed tenders from eligible candidates for the following:

TENDER NO.	TENDER DESCRIPTION	TENDER SECURITY AMOUNT	CLOSING DATE
GDC/GRM/OT/001/2024-2025	Tender for Supply and Installation of 5 to 10MW Geothermal Wellhead Power Plant at Menengai Geothermal Project.	USD. 10,000.00	16.08.2024 at 11.00am

Mandatory Site Visit

There will be a mandatory site visit at **GDC Menengai Geothermal Project site in Nakuru County on Wednesday 31st July 2024 at 9.30 am**. Bidders are required to assemble at Nakuru Polo Center GDC Offices, Kenyatta Avenue 6th floor by 8.30am, then proceed to **Menengai Geothermal Project**.

Interested eligible bidders may obtain further information and inspect the tender document from the office of **Ag. Manager, Supply Chain at Kawi House, South C off Mombasa Road, Red Cross Road between 9.00am and 4.00pm during week days**.

A complete set of the tender documents may be obtained by interested firms upon payment of a non-refundable fee of Kshs.1000 payable to our accounts office in cash or by banker's cheque. The documents can also be viewed and downloaded from the website www.gdc.co.ke or PPIP Portal www.tenders.go.ke free of charge. Bidders who download the tender document from the website **MUST** forward their particulars immediately to procurement@gdc.co.ke for records and any further tender clarifications and addenda.

The completed tenders in plain sealed envelopes clearly marked with **Tender No.** and **Tender reference name**; shall be addressed to:

**Managing Director & CEO,
Geothermal Development Company
P.O Box 100746-00101
NAIROBI, KENYA**

and deposited in the tender box at Ground Floor GDC office Kawi House, South C Off Mombasa Road, Red Cross Road on or before the dates specified above.

Tenders will be opened immediately thereafter in the presence of the tenderers or their representatives who choose to attend at Kawi House, South C GDC Board Room Ground Floor. **Late tenders will not be accepted.**

Ag. MANAGER, SUPPLY CHAIN

MINISTRY OF INVESTMENTS, TRADE AND INDUSTRY

IDARA YA UKUZAJI WA UWEKEZAJI

MWALIKO WA ZABUNI

- Idara ya Ukuzaji wa Uwekezaji inakaribisha zabuni zilizofungwa za kutoa Huduma za Usafishaji zilizobainishwa katika sehemu ya 2 (ratiba ya mahitaji) ya hati za zabuni.
- Utoaji wa zabuni utafanyika chini ya njia ya Kitaifa ya ushindani wazi kwa kutumia nyaraka sanifu za zabuni. Zabuni iko wazi kwa wazabuni wote wanaostahiki, wenye sifa na nia na itatolewa kwa msingi wa Makubaliano ya Mfumo.
- Wazabuni wenye sifa na nia wanaweza kupata taarifa zaidi na kukagua Nyaraka za Zabuni saa za kazi kuanzia saa 0800 hadi 1700 kwa anwani iliyo hapa chini.
- Nyaraka za zabuni zinaweza kupatikana kielektroniki bila malipo kutoka kwa Tovuti: www.investmentpromotion.go.ke, na www.ppra.go.ke na Wazabuni wanaopakua hati kutoka kwa Tovuti zilizo hapo juu watashauri Shirika la Ununuzi kwamba wamepakua zabuni. hati, kutoa anwani kamili za mawasiliano (yaani: barua pepe, nambari ya simu na anwani ya posta).
- Baada ya kupakua hati za zabuni, wazabuni lazima wawasilishe maelezo yao mara moja kwa ps@investmentpromotion.go.ke, psforinvestment@gmail.com ili kuwezesha ufafanuzi au nyongeza yoyote zaidi.
- Zabuni zote lazima ziambatane na Dhamana ya Zabuni ya Shilingi 500,000 za Kenya.
- Mzabuni ataratibu kurasa zote za hati za zabuni zilizowasilishwa kwa kufuatana.
- Zabuni zilizokamilishwa lazima ziwasilishwe kwa anwani iliyo hapa chini mnamo au kabla ya **10:00AM mnamo Alhamisi, Julai 25, 2024**. Zabuni za Kielektroniki hazitaruhusiwa.
- Zabuni zitafunguliwa mara baada ya muda ulioainishwa hapo juu kwenye chumba cha mikutano kili-choko ghorofa ya 12 mbele ya wawakilishi walioteuliwa wa Wazabuni ambao watachagua kuhudhuria katika anwani iliyo hapa chini.
- Zabuni zilizochelewa zitakataliwa.
- Anwani zilizorejelewa hapo juu ni:

**Katibu,
Idara ya Kukuza Uwekezaji,
Bishops road, Upper Hill
Ghorofa ya 12, jengo la NSSF, Block A, Eastern wing
S.L.P 30057-00100 GPO Simu: 020-4407917
Anwani ya barua pepe : ps@investmentpromotion.go.ke , psforinvestment@gmail.com
NAIROBI, KENYA.
Mkuu wa huduma za usimamizi wa Ununuzi
KWA: KATIBU**

KYEB yalenga mabadiliko makubwa ya kidijitali na Mpango Mkakati wa miaka mitano

NA EVALYNE GTHINJI(PCO)

Serikali inabadilisha kimkakati mifumo yake ya mawasiliano ya kidijitali ili kukabiliana na mahitaji yanayoibuka ya mawasiliano na uchapishaji, pamoja na mabadiliko ya kimataifa katika uzalishaji na utumiaji wa habari.M

Mpangilio huu utaafikiwa kwa njia dhahiri kupitia Mpango Mkakati wa Bodi ya Waziri wa Kenya Year Book (KYEB) uliozinduliwa hivi majuzi wa 2024-2028, ambao unalenga kubadilisha hali ya maendeleo ya biashara ya KYEB ili kulandana na nafasi ya kidijitali inayobadilika kila mara.

Akizungumza wakati wa uzinduzi wa Mpango Mkakati, aliyekuwa Waziri wa Habari, Mawasiliano,

Kenya Yearbook Editorial Board Chair Wangui B Ng'ang'a (right) and CEO Lilian Kimeto during the launch of the Strategic Plan 2024-2028. in Nairobi last week.

na Uchumi wa Kidijitali, Bw Eliud Owalo, alisisitiza umuhimu wa mpango mkakati katika kuweka kasi ya utekelezaji wa malengo ya shirika. Owalo alihimiza makundi yote ya washikadau ndani

ya KYEB kufanya kazi kwa ushirikiano na kuhakikisha utekelezaji mzuri wa mpango mkakati.

"Hii ni stakabadhi muhimu sana kwa sababu, kuanzia sasa na kuanzia itatoa mwongozo

wa kufikia malengo yaliyowekwa kwa miaka mitano ijayo," Waziri huyo wa zamani alisema. Owalo alitoa wito kwa KYEB kuendelea hatua muhimu zilizoafikiwa katika mipango mkakati ya

awali na kuziba mapengo yoyote yaliyotambuliwa ili kuepuka kurudia masuala yaleyale katika siku zijazo. "Kuna masomo fulani mumejifunza kutokana na utendaji wenu wa nyuma; masomo hayo ni muhimu sana wakati wa utekelezaji wa mpango mkakati huu. Mumegundua kinachoenyeka katika mazingira ya utendaji kazi, mumechambua sera, mfumo wa kisheria na udhibiti, na mumezingatia sehemu ya washikadau wenu na mfumo unaohitajika wa uhusiano ambao mnahitaji kujenga na washikadau," alisema. Huku akiahidi kuunga mkono kikamilifu KYEB na kuhakikisha kuwa imekitwa katika mamlaka madhubuti ya kisheria kupitia Sheria ya Bunge, alikiri umuhimu wa kutilia maanani maeneo muhimu katika

mpango mkakati utakao-wezesha KYEB kutekeleza wajibu wake. Alisisitiza haja ya kuunganisha teknolojia katika shughuli zote za KYEB kwa bora zaidi. Akizungumza katika hafla hiyo, Katibu wa Idara ya Utangazaji na ICT Prof Edward Kisiang'ani alishukuru yaliyo kwenye Mpango Mkakati huo, na kubainisha kuwa ni taarifa na mwanga kwa kuleta mabadiliko katika jamii kikamilifu. Katibu alikariri kuwa serikali imejitolea kuhakikisha Mpango Mkakati unatekelezwa.

Kwa upande wake Katibu wa ICT na Uchumi wa Dijitali Mhandisi John Tanui, alieleza matumaini ya KYEB kutumia teknolojia za hivi punde zaidi ili kuwasilisha kwa ufanisi mafanikio ya serikali kwa makundi mbalimbali ya watu.

JOMO KENYATTA UNIVERSITY OF AGRICULTURE AND TECHNOLOGY

P.O. BOX 62000-00200, CITY SQUARE, NAIROBI: TEL: (067) 5870001-5, TENDER SECTION TEL No: (067) 5870000. Email: tenders@jkuat.ac.ke, Website: www.jkuat.ac.ke

NOTISI YA TANGAZO LA ZABUNI

Jomo Kenyatta University of Agriculture & Technology inaalka Zabuni Zilizofungwa kutoka kwa wazabuni wanaostahiki kwa zabuni zifuatazo kama ilivyoyoneshwa hapa chini.

S/NO	Nambari ya Marejeo	Maelezo kuhusu Tenda	Wastahiki
1.	REF: JKUAT/25/2024-2026	Utoaji wa Huduma za Usafi katika Bewa Kuu la JUJA na mabawa yake yake yote ya satelaiti kwa kipindi cha miaka miwili (Inaweza kurejeshwa kwa mwaka mmoja kulingana na utendakazi wa kuridhisha)	Imetengewa AGPO (Vijana, Kinama na Wale-mavu)
2.	REF: JKUAT/47/2024-2026	Utoaji wa Huduma za Usafi kwa Bewa la CBD la JKUAT Nairobi (Ghorofa ya 3, 11-14) kwa muda wa miaka miwili (Inaweza kurejeshwa kwa mwaka mmoja kulingana na utendakazi wa kuridhisha)	Imetengewa AGPO (Vijana, Kinama na Wale-mavu)
3.	REF: JKUAT/72/2024-2025	Utoaji wa Tathmini, Usimbaji na Uwekaji Tagi kwa Mali za Chuo Kikuu	Wazi

Waombaji wanaovutiwa na wanaostahiki wanaweza kukagua na kupata Hati ya Zabuni kutoka kwa Idara ya Ununuzi wa Chuo Kikuu katika JKUAT -Bewa Kuu au kupakua hati kutoka kwa tovuti yetu: www.jkuat.ac.ke/bila_malipo kutoka kwa tovuti ya PPIP: Tovuti ya Taarifa ya Ununuzi wa Umma www.tender.nenda.ke

KUTUPA VITU VISIVYOTUMIKA/ VILIVYOPITWA NA WAKATI

Jomo Kenyatta University of Agriculture & Technology ingependa kuwaalka wazabuni wanaovutiwa kwa Bidhaa Zisizotumika/zisizopitwa na wakati ili kutupwa kwa mwaka wa 2023-2024.

S/NO	Nambari ya Marejeo	Maelezo ya Tenda	Wastahiki
4.	JKUAT/66/2023-2024	Utupaji wa Vitu Visivyotumika/ Vilivyopitwa na Wakati kwa Mwaka wa Fedha wa 2023-2024.	Wazi

Sheria na Masharti: -

- Wazabuni wote wanaombwa kuangalia na kuthibitisha bidhaa kwa kuwa mauzo yanatolewa kwa misingi ya "kama ilivyo - mahali ilipo". Muda wa kutazama ni kati ya 9:00a.m - 12: 30p.m na 2:00p.m - 4:00p.m. Wazabuni wanaonua kukagua bidhaa hizi wanapaswa kuwasiliana na afisa anayesimamia Duka Kuu la Chuo Kikuu kwa mwongozo.
- Mzabuni wa Juu kabisa atatanzwa mshindi kulingana na bei za akiba.
- Wazabuni wataruhusiwa muda usiozidi siku thelathini kulipa bei ya ununuzi na kukusanya bidhaa. Baada ya hapo gharama za uhifadhi zitatozwa kwa kiwango cha 2,000/= kwa siku kwa bidhaa ambazo hazijakusanywa zinazolipwa kwa Hundi ya Benki.
- Amana ya Ksh.5,000.00 itahitajika na itachukuliwa kuwa dhamana ya zabuni. Inalipwa katika Hundi ya Mabenki.

Wazabuni wanapaswa kugonga muhuri na kusawazisha kurasu zote na WASIBADILISHE Hati ya Zabuni Zabuni zilizotwa Muhuri lazima ziambatane na fomu zilizojazwa ipasavyo kama ilivyoinishwa katika Nyaraka za Zabuni na kuelekewa kwa:

Naibu Chansela
Chuo Kikuu cha Kilimo na Teknolojia cha Jomo Kenyatta,
S.L.P 62000 - 00200, Nairobi.

na kuwekwa kwenye Sanduku la Zabuni katika Idara ya Ununuzi Bewa Kuu ya JKUAT. Hati ziwe katika bahasha zilizofungwa zikiwa na Nambari ya Zabuni, bila kumtambulisha mtumaji ili kufika Chuo Kikuu kabla ya Jumane tarehe 30 Julai, 2024 saa 11:30 asubuhi. Zabuni zitafunguliwa mara moja baada ya hapo katika Ukumbi wa Mikutano wa Chuo Kikuu mbele ya wazabuni/wawakilishi wao wanaotaka kuhudhuria.

JKUAT is ISO 9001:2015 and ISO 14001:2015 Certified
Setting Trends in Higher Education, Research, Innovation and Entrepreneurship

MINISTRY OF WATER, SANITATION AND IRRIGATION

WORLD BANK GROUP

Financing the Water Sector

NOTISI YA TENDA

Thika Water and Sewerage Company Ltd inatekeleza Ruzuku ya Kusaidia Ukwasi wa Masharti (CLSG) II Programu inayoungwa mkono na Benki ya Dunia kupitia Mfuko wa Udhambi wa Sekta ya Maji. Mpango huu unalenga kusaidia urejeshaji wa kifedha wa WSPs hadi viwango vya kabla ya COVID au hata bora zaidi.

Thika Water and Sewerage Company Ltd sasa inakaribisha zabuni kutoka kwa wazabuni wanaostahiki kwa zabuni zifuatazo;

ORODHA YA TENDA 2022-2023

No.	Nambari ya Tenda	Maelezo ya Tenda	Walengwa	Wastahiki	Tarehe	Saa
1.	THIWASCO/006/ SDSWM/ 2024-2025	Ugavi, utoaji na ufungaji wa mita za maji smart 2031 No	Wazi	fixed	31/07/24	10.00am
2.	THIWASCO/007/ SITCBM/ 2024-2025	Ufungaji wa 4No. District Metering Areas (DMA's) katika maeneo ya Ngoingwa, Gatuanyaga, Riverside na Witeithie.	Wazi	fixed	31/07/24	11.00am

Seti kamili ya Hati za Zabuni zinaweza kupatikana na wagombeaji baada ya malipo ya ada isiyorejeshwa ya (Kshs.1,000.00) kwa THIKA WATER AND SEWERAGE COMPANY LTD, EQUITY BANK. AKAUNTI:0090294392028, EQUITY PLAZA, TAWI LA THIKA) Hati za zabuni-027.

Wazabuni wanaweza pia kupakua hati za zabuni Bila Malipo kutoka kwa tovuti ya Thika Water and Sewerage Company Ltd www.thikawater.co.ke. Wazabuni wanaopakua hati kutoka kwa tovuti LAZIMA pia wapeleke maelezo yao kabla ya tarehe ya kufunguliwa kupitia barua pepe kwa procurement@thikawater.co.ke

Nyaraka za zabuni zilizokamilishwa na kuwekwa ndani ya bahasha zilizofungwa na kuandikwa nambari ya zabuni zinapaswa kuwekwa katika sanduku la zabuni katika afisi zetu zilizo karibu na Hoteli ya Blue Post, Kando ya Barabara ya Haile Selassie, Thika au kuelekezwa kwa;

Thika Water and Sewerage Company Ltd
S.L.P 6103 - 01000, Thika
Makao makuu, karibu na Hoteli ya Blue Post,
Kando ya barabara ya Haile Selassie, Thika.
Simu: +254720 418444
Barua pepe: procurement@thikawater.co.ke
www.thikawater.co.ke

ili kupokelewa mnamo au kabla: tarehe za ufunguzi kama ilivyo hapo juu.

Zabuni zitafunguliwa mara moja mbele ya wazabuni au wawakilishi wao wanaochagua kuhudhuria katika afisi kuu ya Thika Water and Sewerage Company Ltd.

MINISTRY OF LANDS, PUBLIC WORKS, HOUSING AND URBAN DEVELOPMENT

STATE DEPARTMENT FOR HOUSING AND URBAN DEVELOPMENT

TENDER ADVERTISEMENT

The Ministry of Lands, Public Works Housing and Urban Development through the State Department for Housing and Urban Development wishes to invite bids from interested eligible bidders for the following tenders: -

S / NO.	CLUSTER	TENDER DESCRIPTION	MARKET	REMARKS	CONSTITUENCY	CATEGORY
1.	MLPWHUD/S DHUD/UDD/01/2024-2025 Cluster 9	Proposed Construction of ESP Markets in Kisii County.	Mogonga – <i>Re-advertisement</i> Nyamatutu	2 Markets	Bomachoge Bonchari	Open
2.	MLPWHUD/S DHUD/UDD/02/2024-2025 Cluster 86	Proposed Construction of ESP Markets in Kisumu County.	Holo Kaloka	2 Markets	Kisumu West Seme	Open
3.	MLPWHUD/S DHUD/UDD/03/2024-2025 Cluster 87	Proposed Construction of ESP Markets in Kakamega and Vihiga County.	Panpaper Esirulo	2 Markets	Lugari Emuhaya	Open
4.	MLPWHUD/S DHUD/UDD/04/2024-2025 Cluster 88	Proposed Construction of ESP Markets in Busia County.	Aroma Mungatsi	2 markets	Matayos Nambale	Open
5.	MLPWHUD/S DHUD/UDD/05/2024-2025 Cluster 89	Proposed Construction of ESP Markets in Uasin Gishu County.	Ainabkoi Kapseret	2 Markets	Ainabkoi Kapseret	Open
6.	MLPWHUD/SDHUD/UDD/06/2024-2025	Proposed Construction of Kapsabet Modern Market in Nandi County	-	-	Emgwen	Open
7.	MLPWHUD/SDHUD/UDD/07/2024-2025	Proposed Construction of Maji Mazuri Modern Market in Nairobi City County	-	-	Kasarani	Open
8.	MLPWHUD/SDHUD/UDD/07/2024-2025	Proposed Construction of South B Modern Market in Nairobi City County	-	-	Starehe	Open
9.	MLPWHUD/SDHUD/UDD/08/2024-2025	Proposed Construction of Kilgoris Modern Market in Narok County	-	-	Kilgoris	Open
10.	MLPWHUD/SDHUD/UDD/09/2024-2025	Proposed Construction of Luanda Modern Market in Vihiga County	-	-	Emuhaya	Open
11.	MLPWHUD/SDHUD/UDD/010/2024-2025	Proposed Construction of Moi's Bridge Modern Market in Uasin Gishu County	-	-	Soy	Open
12.	MLPWHUD/SDHUD/UDD/011/2024-2025	Proposed Construction of Maua Municipal Modern Market in Meru County	-	-	Igembe South.	Open
13.	MLPWHUD/SDHUD/UDD/012/2024-2025	Proposed Construction of Iten Modern Market Modern Market in Elgeyo Marakwet County	-	-	Keiyo North	Open

- Interested bidders can access the tender document from the State Department's website www.housingandurban.go.ke free of charge. Bidders may download the tender documents from the website and are required to provide their details by registering with the Supply Chain Management Office, located at Ardhi House 6th Floor Wing B, 1st Ngong Avenue, during normal working hours. All enquiries and clarifications should be sent via email to: procurement@housingandurban.go.ke.
- Qualified and interested Tenderers may obtain further information and inspect the Tender Documents during office hours between 8:00am-5:00pm at the address given below.
- Tenders shall be quoted in Kenya Shillings and shall include all taxes. Tenders shall remain valid for 120 days from the date of opening of tenders.
- Completed tenders must be delivered to the address below on or before **Tuesday, 23rd July 2024 at 9:00am**. Electronic Tenders will not be permitted.
- Tenders will be opened immediately after the deadline date and time specified above or any deadline date and time specified later. Tenders will be publicly opened in the presence of the Tenderers' designated representatives who choose to attend at the address below.
- Late tenders shall be rejected.
- The addresses referred to above are:

Head Supply Chain Management Services
For: The Principal Secretary
State Department for Housing and Urban Development.
P.O. Box 30119 -00100 NAIROBI, KENYA

MINISTRY OF LANDS, PUBLIC WORKS, HOUSING AND URBAN DEVELOPMENT

IDARA YA NYUMBA NA USTAWI WA MIJI

OMBI LA KUONTESHA NIA

(UTEUZI WA KAMPUNI YA HUDUMA ZA USHAURI)

Jina la Mradi	Mradi wa Pili wa Uboreshaji wa Makazi yasiyo Rasmi nchini Kenya (KISIP2)
Mkopo	6759-KE
Kitambulisho	P167814
Anwani ya Mradi	Huduma za Ushauri kwa mshirika mtekelezaji wa Kazi za kijamii za kina (LICW) katika (Nambari 17) Iliyochaguliwa katika makazi yasiyo Rasmi katika Kaunti za Homa Bay, Nyamira, Trans Nzoia, Elgeyo Marakwet, Nakuru, Nyandarua, Tharaka Nithi na Meru
Marejeleo	KE-MOTI-434821-CS-QCBS

- Serikali ya Kenya (GOK) imepokea ufadhili kutoka kwa Benki ya Dunia kwa ajili ya gharama ya Mradi wa Pili wa Uboreshaji wa Makazi yasiyo Rasmi ya Kenya (KISIP II) na inakusudia kutumia sehemu ya mapato kwa huduma za ushauri.
- Huduma za ushauri (Huduma) ni pamoja na: kusaidia Kazi za Jamii zinazohitaji shughuli nyingi (LICW) katika (17 No) Makazi yasiyokuwa Rasmi Teule katika Homabay, Nyamira, Trans Nzoia, Elgeyo Marakwet, Nakuru, Nyandarua, Tharaka Nithi na Kaunti za Meru Jamhuri ya Kenya.
- Kazi inatarajiwa kuchukua Miezi Saba (7) ya kalenda.
- Masharti ya kina ya Marejeleo (TOR) ya mgawo yanaweza kupatikana katika tovuti ifuatayo: www.housingandurban.go.ke/tenders au yanaweza kupatikana katika anwani iliyotolewa hapa chini.
- Idara ya Nyumba na Maendeleo ya Miji (Mteja) katika Wizara ya Ardhi, Idara ya Kazi za Umma, Nyumba na Maendeleo ya Miji, sasa inakaribisha kampuni za ushauri zinazostahiki ("*Washauri*") ili kuonyesha nia yao ya kutoa huduma. Washauri Wanaovutiwa wanapaswa kutoa habari inayoonyesha kuwa wana sifa zinazohitajika na uzoefu unaofaa kutekeleza huduma. Vigezo vya orodha fupi ni:
  - Biashara kuu na miaka ya biashara: Kampuni itasajiliwa/kuingizwa kama kampuni yenye biashara kuu katika usimamizi wa ujenzi/usimamizi wa mradi au nyanja inayohusiana na kipindi kisichopungua miaka kumi (10).
  - Uzoefu husika: Kampuni itaonyesha kama imetekeleza vyema na kukamilika kwa utekelezaji na usimamizi wa angalau miradi miwili (2) yenye asili sawa katika upeo na utata katika mazingira sawa ya uendeshaji katika miaka kumi (10) iliyopita. Maelezo ya kazi-Jina na anwani ya mteja, upeo, thamani, na kipindi yatatolewa katika usemi wa maslahi uliowasilishwa (Eol);
  - Uwezo wa kiufundi na usimamizi wa kampuni: Kampuni itaonyesha kuwa ina uwezo wa kiufundi unaohitajika ikiwa ni pamoja na vifaa vinavyohusika, zana, programu n.k. na uwezo wa usimamizi wa kutekeleza kazi katika wasifu wa kampuni uliowasilishwa. Wataalamu Muhimu hawatatathminiwa katika hatua ya kuorodhesha.
- Tahadhari ya Washauri wanaovutiwa imetolewa kwenye Sehemu ya III, aya, 3.14,3.16, na 3.17 ya Benki ya Dunia ya "Kanuni za Ununuzi kwa Wakopaji wa IPF" Iliyochapishwa Kwanza Julai 2016 na kufanyiwa marekebisha Toleo la Tano Septemba 2023 ("Kanuni za Ununuzi") kuweka sera ya Benki ya Dunia kuhusu mgongano wa maslahi.
- Washauri wanaweza kushirikiana na makampuni mengine ili kuboresha sifa zao, lakini wanapaswa kuonyesha wazi kama muungano umo katika mfumo wa ubia na/au mshauri mdogo. Katika hali ya ubia, washirika wote katika ubia watawajibika kwa pamoja na kwa kiasi kikubwa kwa mkataba mzima, ikiwa watachaguliwa.
- Mshauri atachaguliwa kwa mujibu wa Mbinu ya Uteuzi wa Gharama ya Uboreshaji wa Ushauri iliyowekwa katika Kanuni za Ununuzi.
- Taarifa zaidi zinaweza kupatikana katika anwani iliyotolewa hapa chini katika saa za kazi zifuatazo 0900 na saa 1600 kuanzia Jumatatu hadi Ijumaa bila kujumuisha saa ya chakula cha mchana (saa 1300 hadi 1400 kwa Saa za Afrika Mashariki (EAT) na sikukuu za umma.
- Maonyesho ya Nia lazima yawasilishwe kwa njia ya maandishi kwa anwani iliyotolewa hapa chini kabla ya tarehe 30 Julai 2024 saa 1100hours EAT. - kwa kutumia moja ya njia zifuatazo:
  - Weka kwenye sanduku la zabuni (Nakala Moja Halisi na Moja Iaini (Flash drive) iliyoko kwenye Ghorofa ya 6, Chumba cha Bodi ya Ardhi House, Nairobi, Kenya au
  - tuma kwa barua pepe kwa: kisip2.procurement@housingandurban.go.ke na unukuu kichwa cha Mgawo na Mkataba Na. katika safu ya mada. Kwa Maonyesho ya Nia yatakayowekwa kwenye kisanduku cha zabuni, vifurushi vinapaswa kuwekewa jina la kazi na marejeleo/mkataba kama ilivyo hapo juu: Huduma za Ushauri za kutekeleza ubia ili kusaidia Kazi za Jumuiya zinazohitaji Kazi kubwa (LICW) katika (17 No.) Makazi Yaliyochaguliwa Katika Kaunti Zisio Rasmi katika Homabay, Nyamira, Trans Nzoia, Elgeyo Marakwet, Nakuru, Nyandarua, Tharaka Nithi na Kaunti za Meru, Jamhuri ya Kenya nambari ya marejeleo/Kandarasi . KE-MOTI-434821-CS-QCBS

Anwani:
Idara ya Nyumba na Maendeleo ya Miji,
Kwa: Katibu Mkuu
S.L.P 30119-00100
Chorofa ya 6, Nyumba ya Ardhi
1st Ngong Avenue

Nairobi, Kenya
Simu:+254-0202-2729200
Barua pepe: kisip2.procurement@housingandurban.go.ke

MKUU, IDARA YA UNUNUZI,
KWA: KATIBU/IDARA YA NYUMBA NA MAENDELEO YA MIJI.

Naibu Rais ahimiza nidhamu ya fedha katika vyama vya ushirika vya kahawa baada ya deni la Sh 6.8B kufutwa

NA JOSEPH WANGUI (DPCS)

Naibu Rais Rigathi Gachagua amewataka maafisa wa Vyama vya Ushirika vya Wakulima wa Kahawa kukoma kukuopa fedha kinyume na utaratibu na kuepuka mikopo ghali hasa baada ya serikali kufutia mbali madeni ya Sh6.8 bilioni.

Akizungumza huko Maragua, Kaunti ya Murang'a, Bw Gachagua pia amewaonya viongozi dhidi ya kukopa fedha bila idhini kutoka kwa wakulima wa kahawa kupitia maazimio yaliopitishwa katika mikutano mikuu.

Alidokeza kuwa uamuzi wa hivi majuzi wa serikali wa kuondoa madeni ya kihistoria yanayodaiwa wakulima wa kahawa ni sehemu ya juhudi za utawala wa Rais William Ruto za kufufua sekta ndogo ya kilimo na kuongeza faida. Kahawa pia inaingiza fedha nyingi za kigeni.

"Serikali imepata mafanikio makubwa katika kufufua sekta ndogo ya kahawa, ikiwa ni pamoja na kulipa madeni wanayodaiwa wakulima na taaasisi za kifedha. Maafisa wa vyama vya ushirika vya kahawa lazima wajiepushe na kukopa bila kibali kutoka kwa wakulima katika AGM," Bw Gachagua alisisitiza.

Naibu Rais Rigathi Gachagua (katikati) akiwa Murang'a

Akiwahimiza maafisa kuwaondolea wakulima mzigo wa madeni, Bw Gachagua alibainisha kuwa kufutwa kwa madeni kunalenga kuwapunguzia wakulima matatizo yao na kupungua kwa mapato kutokana na ulipaji wa madeni.

"Tunalenga kuona sekta ndogo ya kahawa ikistawi na kuchangia ukuaji wa uchumi wa taifa," alisema.

Bw Gachagua aliendelea kusema kuwa mradi wa barabara za Mau Mau utaendelea, na kwamba mwanakandarasi atarejea katika eneo hilo.

Alikuwa pamoja na viongozi mbalimbali wa kisiasa waliopongeza hatua

ya serikali kuingilia kati ili kuchochea maendeleo ya kiuchumi na kuinua kupitia kufufua sekta ya kilimo.

"Serikali imefanya vyema katika ajenda ya maendeleo, ni wakati wa kufanya kazi, sio siasa. Wakenya watapata fursa ya kufanya mabadiliko ya uongozi katika kipindi cha uchaguzi ujao. Tunajivunia anachofanya Naibu Rais katika majukumu yake ikiwa ni pamoja na mageuzi ya kahawa. Na mapambano dhidi ya pombe haramu na dawa za kulevya na matumizi mabaya ya dawa za kulevya.

"Viongozi waliochaguliwa wanashirik-

iana na Maafisa Utawala wa Kitaifa wa Serikali ili kuangamiza maovu hayo. Umeokoa kizazi," alisema Mbunge wa Maragua Mary Wamaau.

Naibu Rais Gachagua pia amekuwa akitetea ongezeko la uzalishaji wa kahawa na viwango vya juu zaidi. Alisema mabadiliko hayo yanayosukumwa na serikali ni ya

kimkakati ili kupunguza umaskini miongoni mwa wakulima wa kahawa.

Mbunge Wamaau alisema katika mageuzi katika sekta ya kahawa, chai, makadamia, parachichi na kilimo cha maziwa, Naibu Rais amefanya vyema, na uchumi wa mashambani unafufuka.

Seneta wa Kiambu Karungo wa Thang'wa

pamoja na wabunge Jayne Kihara (Naivasha), Wambugu Wainaina (Othaya), Kamande Mwafrika (Roysambu), James Gakuya (Embakasi Kaskazini) na Benjamin Gathiru Mejjadonk (Embakasi ya Kati) na madiwani wakiongozwa na mwenyeji wa Wadi ya Kamahaha James Karanja Wa-kabera pia alikuwepo.

MURANG'A SOUTH WATER AND SANITATION COMPANY LIMITED

MWALIKO WA ZABUNI-BIDHAA

Nambari ya Mradi	MUSWASCO/CLSG II/ 2023-2024 (LOT 1 AND LOT 2)
Nchi:	KENYA
Jina la Mradi	Ruzuku ya Maendeleo ya Maji na Usafi wa Mazingira a wa Ukwasi wa Masharti (CLSG) II
Anwani ya Kandarasi:	Usambazaji, Utoaji na Uwekaji wa Mita za Maji Sehemu Nambari 1 na Usambazaji, Utoaji na Uwekaji wa Vali za Hewa Nambari 2
Marejeleo:	MUSWASCO/CLSG II/2023-2024

- Serikali ya Kenya imepokea ufadhili kutoka kwa Benki ya Dunia kwa gharama ya Mradi wa Maendeleo ya Maji na Usafi wa Mazingira (CLSG) II, na inakusudia kutumia sehemu ya mapato kwa malipo chini ya mkataba wa Ugavi, Uwasilishaji na Uwekaji wa Maji Sehemu ya Mita Nambari 1 na Ugavi, Utoaji na Uwekaji wa Vali za Hewa Sehemu Na. 2 kama mkataba Na.: MUSWASCO/CLSG II/2023-2024

- Kampuni ya Murang'a South Water and Sanitation Company Limited sasa inakaribisha Zabuni zilizofungwa kutoka kwa Ugavi na Uwasilishaji wa Bidhaa zinazostahiki zilizoonyeshwa kwenye jedwali.

Lot No.	Maelezo ya Tenda	Wastahiki	Tarehe ya kufungwa
1	Zabuni ya usambazaji, utoaji, na ufungaji wa Mita za Maji	Wazi	Julai 30 2024 11:00 Am
2	Zabuni ya Ugavi, Uwasilishaji na Ufungaji wa Vali za Hewa	Open	Julai 30, 2024 11:00 am

- Zabuni itafanywa kupitia Ununuzi wa Kitaifa wa Ushindani kwa kutumia Ombi la Zabuni (RFB) kama ilivyoainishwa katika "Kanuni za Ununuzi kwa Wakopaji wa IPF" za Benki ya Dunia za Julai 2016, zilizoerekishwa Toleo la 5 Septemba 2023 ("Kanuni za Ununuzi"), ambazo zinaweza kupatikana katika tovuti ifuatayo: www.worldbank.org/procurement na iko wazi kwa Wazabuni wote wanaostahiki kama ilivyofafanuliwa katika Kanuni za Ununuzi.

- Wazabuni wanaostahiki wanaweza kupata taarifa zaidi kutoka kwa ofisi ya MKURUGENZI MKUU, MURANGA SOUTH WATER AND SANITATION COMPANY,, kupitia barua pepe murangasouth@gmail.com na kukagua hati ya zabuni wakati wa saa za kazi 0900 hadi 1600 bila kujumuisha wikendi na sikukuu za umma kwa anwani iliyotolewa hapa chini.

- Hati ya zabuni kwa Kiingereza inaweza kupakuliwa bila malipo kutoka kwa tovuti ya kampuni www.muswasco.co.ke. Wazabuni wanaopakua hati za zabuni wanatakiwa kusambaza maelezo yao mara moja kwa barua pepe kama yaliyotolewa hapo juu na mawasiliano ambayo wanakusudia kushiriki. Hii ni kwa ajili ya kumbukumbu na ufafanuzi wowote zaidi wa zabuni na nyongeza inapobidi. Maelezo yanapaswa kujumuisha: Jina la Kampuni, Anwani ya Posta, Nambari ya Simu, Nambari ya Zabuni ya Barua pepe, Jina la Zabuni.

- Zabuni lazima ziwasilishwe kwa anwani iliyo hapa chini mnamo au kabla ya tarehe 30, Julai 2024 saa 11:00 asubuhi. Zabuni ya Kielektroniki haitaruhusiwa. Zabuni zilizochelewa zitakataliwa. Zabuni zitafunguliwa hadharani mbele ya wawakilishi walioteuliwa na Wazabuni na yeyote atakayechagua kuhudhuria kwa anwani iliyo hapa chini tarehe 30 Julai 2024 saa 11:15 asubuhi.

- Zabuni zote lazima ziambatane na Usalama wa Zabuni katika mfumo wa Dhamana ya Benki kama inavyoonyeshwa hapa chini:

Sehemu ya 1: Mita za Maji Baridi, - Ksh 300,000.00

Sehemu ya 2: Vali za hewa - Ksh. 300,000.00

- Tahadhari inatolewa kwa Kanuni za Ununuzi zinazomtaka Mkopaji kufichua maelezo kuhusu umiliki wa manufaa wa mزابuni aliyefauli, kama sehemu ya Notisi ya Tuzo ya Mkataba, kwa kutumia Fomu ya Ufi-chuzi wa Umiliki wa Faida kama ilivyojumuishwa katika hati ya zabuni.

- Anwani iliyorejelewa hapo juu ni:

MKURUGENZI MKUU

KAMPUNI YA MAJI NA USAFI WA MAZINGIRA KUSINI YA MURANG'A LIMITED

S.L.P 84-01034 KANDARA, KARIBU NA OFISI YA DC-KANDARA.

Simu: +254716645345

Barua pepe: murangasouth@gmail.com , Tovuti: www.muswasco.co.ke

Dhamana ya Bima Yako

USAJILI WA WAUJAZI KWA MWAKA WA KIFEDHA 2024-2025 / 2025-2026

Policyholders Compensation Fund (PCF) ni Shirika la Serikali linalosimamiwa na kifungu cha 179 cha Sheria ya Bima (Sura ya 487) na Kanuni za Bima (Mfuko wa Fidia kwa Wamiliki wa Bima) (Marekebisho), 2014. Mfuko ulianzishwa kwa madhumuni ya kimsingi ya kutoa fidia kwa wadai wa bima ambayo imewekwa chini ya Usimamizi wa Kisheria na kwa madhumuni mengine ya kuongeza imani ya umma kwa ujumla katika sekta ya bima.

Hazina ya Fidia ya Wamiliki Sera (PCF) inakaribisha maombi ya usajili wa wasambazaji na Mikataba ya Mfumo kama ilivyoorodheshwa hapa chini.

S/No.	Maelezo	Nambari ya Tenda	Wastahiki	Tarehe ya kufunga/ Kufungua
1.	Usajili wa Wanunuzi 2024/2025 - 2025/2026	PCF/REG./01/2024-2025	Wazi/ AGPO	Julai 31, 2024
2.	Makubaliano ya Mfumo wa utoaji wa Hoteli, Malazi na Huduma za Mikutano 2024/2025 - 2025/2026	PCF/FRA./02/2024-2025	Wazi	Julai 31, 2024

Wazabuni wanaovutiwa wanaweza kutazama na kupakua hati zilizo hapo juu bila malipo kutoka kwa tovuti ya PCF (www.pcf.go.ke) au Tovuti ya Taarifa ya Ununuzi wa Umma (www.tenders.go.ke).

Hati Kamili za Makubaliano ya Usajili wa Wasambazaji/Mfumo katika bahasha zilizofungwa, zilizona nambari ya zabuni na maelezo zinapaswa kuwekwa kwenye sanduku la zabuni lililo katika Kituo cha KWFT, Ghorofa ya 6, Barabara ya Kiambere, Upper Hill, Nairobi mnamo au kabla ya tarehe 31 Julai 2024 saa 10.00 asubuhi na inapaswa kuelekezwa kwa:-

Mdhamini Mkuu,
Policyholders Compensation Fund,
Ghorofa ya 6, KWFT Centre, Kiambere Road, Upper hill,
S.L.P 24203-00100,
Nairobi, Kenya

Wataalamu watoa wito Kiswahili kutumika kama lugha rasmi ya EAC

NA SADIK HASSAN(KNA)

Wadau wanaomba Baraza la Mawaziri wa Jumuiya ya Afrika Mashariki (EAC) kuharaka kisha uidhinishaji wa Kiswahili kuwa lugha rasmi ya umoja huo ili kukita utangamano katika ukanda huu. Kati ya nchi hizo nane washirika, ni Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Jamhuri ya Kenya, na Jamhuri ya Uganda pekee zimekubali Kiswahili kuwa lugha rasmi. Jamhuri ya Burundi, Jamhuri ya Kidemokrasia ya Congo, Jamhuri ya Rwanda, Jamhuri ya Muungano wa Somalia, na Jamhuri ya Sudan Kusini hazijapitisha Kiswahili kuwa lugha rasmi.

Zaidi ya wataalamu 300 wa Kiswahili walikusanyika mjini Mombasa kwa Kongamano la siku mbili la Kimataifa la Kiswahili Afrika Mashariki lenye mada "Kiswahili, Elimu na Lugha katika ufundi-kishaji wa Amani" kuelekea maadhimisho ya Siku ya Kiswahili Duniani, yaliyofanyika Julai 7, 2024. Shirika la Umoja wa Mataifa la Elimu, Sayansi na Utamaduni (UNESCO) lilitangaza Julai 7 kuwa Siku ya Kiswahili wakati wa mkutano wake mkuu wa 41. Kulingana na UNESCO, Kiswahili ni miongoni mwa lugha kumi zinazozungumzwa na watu wengi zaidi duniani, ikiwa na watumiaji zaidi

Baadhi ya washiriki wakifuatilia kwa makini yaliyokuwa yakiendelea katika kongamano la Kamisheni ya Kimataifa ya Kiswahili ya Afrika Mashariki mjini Mombasa lililoandaliwa na Kamisheni ya Afrika Mashariki kuhusu Kiswahili.

Picha ndogo: Aliyekuwa Waziri wa Jinsia, Utamaduni, Sanaa na Urithi Aisha Jumwa akiwahutubia Wanataaluma wa Kiswahili alipofungua rasmi kongamano la siku mbili la Kamisheni ya Kiswahili ya Kimataifa ya Afrika Mashariki katika hoteli moja ya Mombasa. Picha: Haniel Mengistu/KNA

ya milioni 230.

Kifungu cha 119 cha

Mkatoba wa EAC ki-

nasema kuwa nchi

washirika zitahimiza uku-

zaji na utumiaji wa lugha

za kiasili, haswa Kiswahili, kama lugha ya kanda. Akizungumza wakati wa ufunguzi rasmi wa kongamano hilo, aliyekuwa Waziri wa Jinsia, Utamaduni, Sanaa na Urithi Aisha Jumwa aliwataka wataalamu kutoa mapendekezo thabiti ya kuwahimiza mawaziri wanaosimamia masuala ya Jumuiya ya Afrika Mashariki kuwezesha kupitishwa kwa Kiswahili kuwa lugha rasmi ya jumuiya.

"Lazima tutukuze Kiswahili. Kuzungumza Kiswahili si udhaifu; utajiri wake unaonyesha umuhimu wake. Ikiwa wewe ni mzungumzaji wa Kiswahili kama mimi, jivunie; si kila mtu ana ujuzi na uwezo wa lugha ya Kiswahili," Waziri Jumwa alisema. Alipendekeza kuanzishwa kwa siku ya Kiswahili kwa matumizi yake katika Mahakama, Bunge, Baraza la Mawaziri, shuleni na sokoni.

"Nataka tupendekeze sheria na sera zandikwe na kuchapishwa kwa Kiswahili. Itasaidia wengi, haswa katika mahakama zetu," Waziri Jumwa alipendekeza. Alisema kuwa Kiswahili kina historia nzuri na kina mchango mkubwa katika maendeleo ya kijamii, kiutamaduni na kiuchumi katika eneo hili.

"Ni lugha ambayo imeunganisha mataifa, jamii, tamaduni, na kuimarisha umoja wetu kama Wafrika Mashariki," Waziri alisema, akiongeza kuwa matumizi ya Kiswahili duniani ni ushahidi wa juhudi za wadau. "Katika karne ya 21, tunapaswa

kuendelea kuhimiza matumizi ya Kiswahili katika nyanja zote za maisha yetu. Ni lazima tuhakikishe Kiswahili kinatumika ipasavyo katika elimu, biashara, teknolojia na sanaa," aliongeza.

Waziri Jumwa alisisitiza kwamba hii italinda turathi za kitamaduni za eneo hilo na kuhifadhi lugha tukufu kwa vizazi vijavyo. Alitoa wito wa juhudi za makusudi kufanya Kiswahili kuwa lugha ya kimataifa yenye ushawishi.

Nataka tupendekeze sheria na sera zandikwe na kuchapishwa kwa Kiswahili

KNQA kukabiliana na ukosefu wa ajira kupitia sera ya kutambua ujuzi

NA SHARON ATIENO (KNA)

Mamlaka ya Kitaifa ya Uhitimu Kenya (KNQA) imezindua mpango mkakati wa miaka mitano ambao unatambuliza kipaumbele utekelezaji wa Sera ya Kutambua Elimu ya Awali (RPL) ili kukabiliana na ukosefu wa ajira nchini. Mpango Mkakati wa KNQA unaashiria hatua muhimu kwa shirika, ukiwakilisha kilele cha juhudi za ushirikiano na uchambuzi.

Unahakikisha kwamba KNQA iko katika nafasi nzuri na mwongozo wa kina unaoendana na ruwaza yake ya siku zijazo.

Mpango huo unazingatia uvumbuzi, umakini wa wateja, na ubora wa uendeshaji. Unalenga kuimarisha uwezo wa

KNQA, manufaa na fursa, na kukabiliana na changamoto kwa uthabiti na wepesi.

Mkurugenzi Mkuu pia alisisitiza jukumu muhimu la sera ya RPL ambayo kwa sasa inatekelezwa kushughulikia ukosefu wa ajira nchini.

Dkt Kande alisema kuwa uendelezaji kitaifa wa sera ya RPL ni muhimu katika kutambua ujuzi na uwezo mbalimbali bila kujali ni lini, wapi na jinsi gani unapatikana kinyume na viwango vilivyowekwa au matokeo ya kujifunza.

"Sera hiyo imekuja wakati mwafaka kwani imekuja wakati nchi inakabiliwa na ongezeko la vijana ambalo linafikia asilimia 29 ya watu wenye umri wa kati ya miaka 18-34," Dkt Kande alibainisha, akiongeza kuwa

idadi kubwa ya vijana inatoa fursa kwa nchi kuwashirikisha katika shughuli za kiuchumi na kijamii kwa maendeleo ya taifa.

Alisema kuwa RPL inapatia sehemu hii muhimu ya idadibya watu mbawa za kuruka kupitia uthibitishaji wa ujuzi wanaoonyesha na muhimu zaidi fursa zinazotolewa kwa jamii zilizotengwa ikiwa ni pamoja na wakimbizi na wanaotafuta hifadhi.

Dkt Kande alibainisha kuwa kwa sasa, nchi inawahifadhi wakimbizi na waomba hifadhi zaidi ya 600,000, wengi wao wakitoka Somalia, Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo (DRC), Sudan Kusini, Sudan na Ethiopia.

Wengi wa wakimbizi na wahamiaji hawa wana uzoefu na ujuzi mkubwa,

wakati wengine wana sifa za kitaaluma ambazo hazitambuliki," alisisitiza. Alisema kwamba RPL kamili itawezesha uwezo huo kuonekana kwa kuwezesha mabadiliko na ushirikiano katika jamii na nchi zao asili baada ya kurudi.

Zaidi ya hayo, alitangaza kuwa zaidi ya watu 900 wametathminiwa vyema wakati wa majaribio ya sera ya RPL wakati wa uzinduzi wa Mpango Mkakati wa KNQA 2023-2027 jijini Nairobi.

"Jumla ya watu 10,000 na zaidi watafanyiwa tathmini kupitia RPL na kuunganishwa na soko la ajira ili wanufaike na ajira zenye staha na faida. Huu ni mpango muhimu wa kisera ambao utashughulikia pengo la ujuzi na ukosefu wa ajira nchini," aliongeza.

CENTRAL RIFT VALLEY WATER WORKS DEVELOPMENT AGENCY

PROVISION OF COMPREHENSIVE MEDICAL AND INSURANCE COVER FOR STAFF AND BOARD OF DIRECTORS

TENDER NO. CRVWDA/OT/MEDCOVER/1/2024-2025 CLARIFICATION NO. 1

Reference is made to the invitation to bid for the tenders below published on my Gov on 9th July, 2024

Interested bidders may freely download tender documents from Agency's website <https://tenders.crvwda.go.ke/> or at PPIP portal <https://tenders.go.ke>. The bidders who download the document should send their details to procurement@crvwda.go.ke to facilitate subsequent clarifications and/or addendum.

**The Ag. Chief Executive Officer,
Central Rift Valley Water Works Development Agency
Maji Plaza, Prison Road
Off Nakuru - Eldama Ravine Highway
P.O. Box 2451-20100
Nakuru, Kenya
Tel: +254 725999000
Email: info@crvwda.go.ke**

Kaunti za Pwani zahimizwa kuondoa uchafu baharini ili kuimarisha utalii

NA HUSSEIN ABDULLAHI(KNA)

Idara ya Serikali ya Utalii na Kaunti ya Kwale zinaongoza zoezi la kusafisha ufuo katika pwani ya Kaunti ya Kwale ili kuondoa uchafu baharini.

Akizungumza wakati wa hafla hiyo, Katibu wa Idara ya Utalii, John Ololtuaa, alisisitiza kuwa lengo kuu ni kuwaelimisha wananchi kuhusu hatari ya uchafu baharini na kuhimiza umuhimu wa kudumisha usafi kwenye fuo.

Uchafuzi wa bahari kwa plastiki na takataka ni tatizo la kawaida na baya lenye athari kubwa kwa viumbe wa baharini.

Ololtuaa aliangazia kuwa fuo safi mali muhimu kwa maendeleo ya utalii wa pwani, na huvutia watalii wa ndani na wa kimataifa.

Alizitaka serikali za kaunti zinazopakana na Bahari Hindi kutanguliza usafi wa uuo kwa kuondoa uchafu mara kwa mara, na hivyo kuhakikisha mazingira ya amani yanawezesha sekta ya utalii kustawi.

Wafanyakazi wa kujitolea, wadau wa sekta ya utalii na wanamazingira waliungana kuokota takataka kwenye njia za changarawe na zinazoelea karibu na fuo.

Magunia ya ya chupa za vinywaji, vyombo vya plastiki, pakiti za sigara na uchafu mwingine wa baharini vilikusanywa wakati wa zoezi la usafi.

Katibu alisema uwepo wa plastiki na uchafu

Katibu wa Utalii John Ololtuaa (kulia) alipoongoza zoezi la kusafisha ufuo katika ufuo wa Diani, kaunti ya Kwale.

mwingine katika ukanda wa pwani wa nchi utakakera watalii na kupatia fuo za pwani jina baya.

Katibu alibainisha kuwa takataka za baharini zina uwezo wa kusafisha wanyamapori kando na kufanya fukwe nyeupe zenye mchanga kuwa chafu na hatari kwa wageni na wapenda likizo. Ololtuaa aliongoza zoezi la kusafisha ufuo ambalo liliratihiwa na Idara ya Serikali ya Utalii kwa ushirikiano na Serikali ya Kaunti ya Kwale na kukamilika kwa kupanda miti ya mikoko katika Ufuo wa Mto Kongo.

Usafishaji wa ufuo wa kitalii uliofanywa na mamlaka na watu waliojitolea ambao ulilenga ufukwe wa Diani ulishuhudia mkusanyiko wa uchafu wa kilo 800 za taka za plastiki, na vipande vya vioo kutoka kwenye ufuo wa kilomita nne. Pia, wakati wa hafla hiyo idadi kubwa ya mapipa ya taka yali-

wekwa kwenye sehemu kuu kwa wasafiri wa ufuo kuweka taka zao.

Mtaalamu wa masuala ya Utalii alibainisha kuwa ufukwe wa Diani ni kivutio cha utalii kilichopewa kipaumbele nchini Kenya baada ya kupigiwa kura kuwa ufuo bora Afrika kwa miaka saba mfululizo na tuzo za World Travel Awards. Ufuo wa Diani ndio mahali pa likizo panapopendelewa na Wakenya wengi na watalii wa kigeni na kila mwaka hupokea idadi kubwa ya watalii wanaofika kufurahia fuo zake nzuri za mchanga na mazingira ya kitropiki. "Ufuo wa Diani sasa umebadilika na kuwa kivutio cha utalii kinachopendwa sana nchini Kenya na tana-jivunia hilo," alisema Ololtuaa.

Alisikitika kuwa licha ya umaarufu wake, ufuo huo hauna vifaa bora vya utupaji taka hali inayowalazimu wasafiri kutupa taka zao katika sehemu mbalimbali.

Nyeri yazindua mpango wa miaka mitano wa ujumuishaji wa usawa

NA WANGARI MWANGI(KNA)

Serikali ya kaunti ya Nyeri imezindua mpango wa miaka mitano wa kusaidia juhudi zake za kukuza usawa wa kijinsia kwa kujumuisha jinsia katika mipango na sera zake.

Kaunti ya Nyeri inakuwa kaunti ya saba kuidhinisha sera ya jinsia, ikijiungana na Kaunti za Makueni, Kajiado, Meru, Migori, Kisumu na Isiolo kuchukua hatua za kimakusudi kushughulikia tofauti za kijinsia. Kulingana na Gavana wa Nyeri Mutahi Kahiga, Sera ya Jinsia na Maendeleo 2021-2025 itaweka msingi thabiti wa kukuza ushirikishaji wa kijinsia katika sekta zote za ajenda ya maendeleo ya kaunti. Kupitishwa kwa sera hiyo kunamaanisha kuwa kaunti pia itaweka kazi za jinsia ndani ya serikali ya kaunti.

"Tumejitolea kuondoa aina zote za unyanyasaji wa kijinsia na ubaguzi, na kuweka mazingira ambapo wanaume na wanawake wanaweza kufikia uwezo wao

kamili," Kahiga alisema wakati wa hafla ya kuzindua sera hiyo katika ofisi yake.

Miongoni mwa masuala ambayo sera hiyo itatatua ni pamoja na Ukatili wa Kijinsia (SGBV).

Waziri wa Kaunti anayesimamia Jinsia na Huduma za Kijamii, Bi Esther Ndung'u alibainisha kuwa kaunti ingali inarekodi visa vya unyanyasaji wa kijinsia ambavyo vimetazita juhudi za maendeleo katika kaunti hiyo. Ili kukabiliana na hili, Bi Ndung'u alisema sera hiyo inalenga kuangamiza GBV kwa kushughulikia vipengele tofauti vya kuwezesha kukabili uovu huo.

Ingawa sera inazingatia zaidi kuanzishwa wa kikundi cha kuzuia na kukabiliana na unyanyasaji wa kijinsia, pia inasisitiza haja ya ushiriki wa wanaume katika kushughulikia GBV katika ngazi zote. Mojawapo ya mikakati iliyopendekewa ni kuanzishwa kwa mpango wa mabadiliko ya tabia kama njia ya kuondoa mila potofu za kitamaduni ambazo vinasababisha maovu.

LAIKIPIA

P.O. Box 1100-20300,
NYAHURURU, KENYA

UNIVERSITY

TEL: +254 (0) 771678035
radmin@laikipia.ac.ke; www.laikipia.ac.ke

OFFICE OF THE REGISTRAR
(ADMINISTRATION AND HUMAN CAPITAL)

Ref: LU/ADMIN/R (ADMIN)/132/EA/112 July, 2024

Laikipia University was granted Charter, on 19th February, 2013. It is located 50 km from Nakuru City on Nakuru - Nyahururu road.

To fulfill its mandate for contributing to the world through education, training, research, outreach and consultancy; the university invites applications from suitably qualified candidates with excellent credentials to be considered for appointment to teaching and administrative positions listed below;

1. SCHOOL OF EDUCATION (SOED)				
DEPARTMENT	INPOST	VACANCY	SPECIALIZATION AREA	REFERENCE
Curriculum	Lecturer - Grade AC 12	1	Physical Education	LU/AC/SOED/CEM/EA/01/7/2024
	Lecturer - Grade AC 12	1	Education Communication Technology	
	Lecturer - Grade AC 12	1	Agronomy	
	Lecturer - Grade AC 13	1	Livestock Production	
Psychology	Lecturer - Grade AC 12	1	Philosophy of Education	LU/AC/SOED/PSY/EA/02/7/2024
	Lecturer - Grade AC 12	1	Research, Measurement and Evaluation	

2. SCHOOL OF BUSINESS AND ECONOMICS (SOBE)				
DEPARTMENT	INPOST	VACANCY	SPECIALIZATION AREA	REFERENCE
Economics	Lecturer - Grade AC 12	1	Economic Theory, Econometrics and Applied Economics	LU/AC/SOBE/ECON/EA/03/7/2024
Commerce	Lecturer - Grade AC 12	1	Procurement, Logistics, Supplies and Chains Management	LU/AC/SOBE/COM/EA/04/7/2024

3. SCHOOL OF HUMANITIES AND DEVELOPMENT STUDIES (SHDS)				
DEPARTMENT	INPOST	VACANCY	SPECIALIZATION AREA	REFERENCE
LITCOM	Lecturer - Grade AC 12	1	Communication and Media preferably Specialist in Photography, Electronic, Visual	LU/AC/SHDS/LITCOM/EA/05/7/2024
	Lecturer - Grade AC 12	1	Information Studies	
Social Studies	Lecturer - Grade AC 12	1	Peace and Conflict Studies	LU/AC/SHDS/SS/06/7/2024

4. SCHOOL OF SCIENCE AND APPLIED TECHNOLOGY (SSAT)				
DEPARTMENT	INPOST	VACANCY	SPECIALIZATION AREA	REFERENCE
Mathematics	Lecturer - Grade AC 12	1	Statistics	LU/AC/SSAT/MATHS/EA/07/7/2024
Earth Science	Senior Lecturer - Grade AC 13	1	Geography	LU/AC/SSAT/EASC/EA/08/7/2024
Computing & Informatics	Lecturer - Grade AC 12	1	Statistical Programming and Softwares	LU/AC/SSAT/COMP/EA/09/7/2024
	Associate Professor - Grade AC 14	1	Information Communication Technology (ICT)	
Chemistry	Associate Professor - Grade AC 14	1	Chemistry	LU/AC/SSAT/CHEM/EA/10/7/2024

5. ADMINISTRATIVE POSITIONS				
DEPARTMENT	INPOST	VACANCY	SPECIALIZATION AREA	REFERENCE
Human Resources	Principal Human Resources Officer - Grade AD 12	1	Human Resources	LU/AD/HR-AHC/EA/11/7/2024
Procurement	Senior Supply Chain Management Officer - Grade AC 12	1	Procurement and Supply Chain Management	LU/AD/SUPPLIES/EA/12/7/2024
Transport	Driver III - Grade AD 2	1	Driver; Mechanic; and Wiring	LU/AD/TRANSPORT/EA/13/7/2024
	Driver II - Grade AD 3	1		

REQUIREMENTS FOR APPOINTMENT:

For more information on duties/responsibilities and academic/professional specifications, kindly visit the University website at:
1. www.laikipia.ac.ke for detailed advert, and
2. https://drive.google.com/file/d/1hy4l-uT4hw4Tlm6ls_pur7di5Nm6Fj/view?usp=drive_link on the criteria for appointment and promotion of academic staff (where applicable).

TERMS OF SERVICE:

Appointment to the position will be on a Three (3) year Contract, renewable subject to satisfactory work performance.

MODE OF APPLICATION:

Interested candidates MUST submit;

- Three (3) hard copies of the letter of application; academic certificates, ID/Passport testimonials and updated curriculum vitae to include full details of academic and professional qualifications, experience, publications, supervision of postgraduate students, attracted funds, developed academic programs, membership to professional bodies (where applicable).
- One soft copy (Running PDF file) of specifications in one (1) above, to radmin@laikipia.ac.ke.
- Contacts of at least three (3) referees with recommendations, under sealed envelopes (To be submitted to the undersigned before the deadline of the advert).
- Updated individual Google Scholar accounts to include all publications (where applicable).
- The NCPWD Certificate (where applicable).
- The Application(s) in a sealed envelope clearly marked with the position applied for and the respective reference number. For example;

a. **Application for the position of Associate Professor - Grade AC 14, (School of Science and Technology, Department of Chemistry, LU/AC/SSAT/CHEM/EA/10/7/2024) - Laikipia University;**

Or

b. **Application for the position of Principal Human Resources Officer - Grade AD 12, (Human Resources, LU/AD/HR-AHC/EA/11/7/2024); Driver III-Grade AD 2 /Driver II-Grade AD 3 LU/AD/TRANSPORT/EA/13/7/2024 - Laikipia University and delivered to;**

The Registrar Administration and Human Capital

Laikipia University
P. O. BOX 1100 - 20300
NYAHURURU, KENYA

To reach the above office on or before **Wednesday, July 31st 2024 by 5.00 p.m. (East African Time).**

NOTE:

- Only shortlisted candidates will be contacted.
- The University does not charge any fee for the recruitment and selection process.

"Laikipia University is an Equal Employment Opportunity employer and therefore, qualified applicants of either gender, marginalised group or persons living with disability (PWDs) are encouraged to apply."

Serikali kuwawezesha wanawake kupitia biashara ndogo

NAJUDY TOTARI
(KNA)

Serikali inahusisha ukuaji wa kasi wa uchumi wa Kenya katika ukanda wa Afrika Mashariki na sekta ya Biashara Ndogo na za Kati (MSME), ambayo inaajiri takriban asilimia 80 ya wafanyakazi nchini nje ya kilimo.

Akizungumza mjini Nairobi katika hafla ya 'She's Next' Kenya, Bi Harriette Chiggai, mshauri wa Haki za Wanawake katika Afisi ya Rais, Kenya, alisisitiza mchango mkubwa wa wanawake katika uchumi.

Alisema wanawake ni wabunifu, wasuluhishi wa matatizo, viongozi wa asili, na waanzilishi wa mawazo ambayo hubadilika kuwa suluhu bunifu.

Chiggai alianga zia juhudi za serikali ya Kenya za kuwawezesha wanawake, akitaja mtandao unaostawi wa biashara zinazoongozwa na wanawake kuanzia bidhaa zilizotengenezwa kwa mikono hadi bidhaa za ubunifu.

Kulingana na Shirika la Kukadiria Viwango vya Ubor la Kenya (KEBS), takriban asilimia 31.4 ya Biashara ndogo na Kati nchini Kenya zinaon-

gozwa na kumilikiwa na wanawake, zimeajiri Wakenya bilioni 14.9 na kuchangia asilimia 40 katika Pato la Taifa (GDP), na kiwango cha kila mwaka cha kuunda ajira cha asilimia 30.

Chiggai alisema Visa hushirikiana na Kenya huunda na kuwawezesha wajasiriamali wanawake wakati huo wakitafuta kusaidia, kuwawezesha na kupeleka biashara zao katika ngazi ya juu zaidi.

Alieleza kuwa mpango wa 'She's Next' unaelewa changamoto zinazowakabili wanawake ikiwa ni pamoja na vitisho, unyan-yasaji kutoka kwa vion-

gozi wa serikali, ukosefu wa mikopo ya masharti nafuu, upendeleo wa kijinsia, ukosefu wa mitaji, na kusawazisha biashara na familia ambazo kupitia ushirikiano huo, wanawake watajengewa uwezo wa kujikimu na kupeleka biashara zao ngazi inayofuata.

"Ushauri ni muhimu kwa taasisi yoyote ya biashara iwe katika ngazi ya kibinafsi au ya shirika," alisema.

Sambamba na hayo alipongeza mchango wa serikali katika ushirikishaji wa kijinsia na kuwawezesha wanawake kiuchumi ambako tayari

Mshauri wa Rais kuhusu Haki za Wanawake katika Ofisi ya Mtendaji wa Rais wa Kenya Harriette Chiggai akizungumza kuhusu wanawake wanaofanya biashara jijini Nairobi.

kumezaa matunda kwa wanawake katika sekta mbalimbali.

Zaidi ya hayo, Chiggai alisema ofisi yake itaendelea kushirikiana na wadau na kuleta mabadiliko ya maana kwa wanawake na wasichana wa Kenya.

"Tumetia saina kichochezi chetu cha kipaumbele cha kijinsia cha Jukwaa la Uchumi la Dunia, na tunashirikiana na mashirika yote ya kibinafsi ikiwa ni pamoja na benki ili kuharakisha nafasi ya wanawake wote ambapo uwezesaji wa kiuchumi na uwekezaji ndio nguzo kuu," Chiggai alifichua.

Kaunti ya Nakuru yatoa vifaranga 3,200 kusaidia zaidi ya wakulima 500 Naivasha

NA MABEL KEYA SHIKUKU
(KNA)

Zaidi ya wakulima 500 katika Wadi ya Olkaria, Naivasha, wamenufaika na mchango wa vifaranga 3,200 wa mwezi mmoja kutoka kwa Serikali ya Kaunti ya Nakuru.

Akizungumza mjini Naivasha wakati wa usambazaji wa vifaranga kwa vikundi vya wakulima, Mkurugenzi wa Idara ya Mifugo Kaunti ya Nakuru, Bi Virginia Ngunjiri, alisema usambazaji huo uliendeshwa chini ya Mpango wa Kuchochea Uchumi (ESP), ambao kaunti imekuwa ikitekeleza kwa miaka kadha.

"Baada ya kufanya zoezi la ushirikishaji wa umma, wakulima wengi huko Naivasha na maeneo mengine ya nchi walichagua ufugaji wa kuku kwa sababu ni wa bei nafuu na wa moja kwa moja," Ngunjiri alieleza.

Alisema kwamba walichagua kuku walioborehwa kama vile jogoo wa Kenbrew na Rainbow kutoka Shirika la Utafiti wa Kilimo na Mifugo la Kenya (KALRO) kutokana na sifa ya kutoa mayai mengi na nyama, na ukomavu wao wa haraka.

"Tofauti na kuku wa kienyeji ambao wanaweza kuchukua miezi saba hadi minane kukomaa, mifugo iliyoborehwa huchukua muda wa miezi minne hadi mitano hivyo kumpatia faida mfugaji," alisisitiza Mkurugenzi huyo.

Idara imekuwa ikiwapanga wakulima katika vikundi, kuwa-

Mwakilishi wa wadi ya Olkaria (MCA) Peter Palang'a (kushoto) na Mkurugenzi wa Idara ya Mifugo katika Kaunti ya Nakuru Bi Virginia Ngunjiri (wa kushoto kabisa mwenye mavazi meupe) wakitoa vifaranga vilivyoboreshwa vya mwezi mmoja kwa kikundi cha wakulima huko Olkaria, Naivasha Alhamisi. CHINI: Vifaranga vilivyoboreshwa vilivyotolewa kwa wakulima na serikali ya kaunti ya Nakuru.

chunguza na kuwapa mafunzo kabla ya kuwapa vifaranga hao.

Ngunjiri alibainisha kuwa mradi huo utaimarisha kwa kiasi kikubwa mapato na lishe ya familia.

Diwani wa Olkaria katika Bunge la Kaunti (MCA) Peter Palang'a alisema kuwa wakulima katika eneo lake wali-

chagua kuku kwa sababu inahitaji ardhi ndogo, ambayo wengi katika eneo hilo hawana.

Makundi hayo yameelezea kuthamini mradi huo na kutoa shukrani kwa serikali ya kaunti, wakiamini kuwa itaboresha maisha yao.

Takwimu kutoka kwa Wizara ya Kilimo zinaonyesha kuwa mwaka

wa 2020, wakulima wa Kenya walifuga karibu ndege milioni 58, kutoka milioni 44 mwaka wa 2016, huku wengi wao wakiwa kuku wa kienyeji.

Zaidi ya asilimia 80 yao ni mifugo ya kiasili, iki-jumuisha Rhode Island Red, Light Sussex, New Hampshire Red, Black Australorps, na White Leghorns, miongoni mwa wengine.

Sekta ndogo ya kuku inachangia takriban asilimia 6.1 katika Pato la Taifa la sekta ya mifugo, asilimia 2.3 kwenye Pato la Taifa la Kilimo, na asilimia 0.7 kwenye Pato la Taifa.

Ufugaji wa kuku nchini Kenya ni mradi wa faida ikiwa utapangwa vyema na kutekelezwa. Takriban asilimia 67 ya

wakazi wa Kenya wanishi vijijini, huku familia nyingi zikijihusisha na ufugaji mdogo wa kuku kujikimu.

Hata hivyo, baadhi ya wakulima hawa hawatumii uwezo wao kikamilifu kutokana na ukosefu wa mafunzo sahihi na kujengewa uwezo ili kujinufaisha zaidi kutokana na biashara hiyo.

Uzalishaji wa kilimo nchini umedorora katika miaka ya hivi karibuni huku wakulima wadogo na kampuni za kilimo zikiendelea kukabiliwa na changamoto katika kupanua shughuli zao na kuboresha ubora na wingi wa mazao ya kilimo, jambo linalo-changiwa na mabadiliko ya tabianchi na kupanda kwa bei ya pembejeo za kilimo.

Sensa ya kitaifa ya wanyamapori kuunda sera ya uhifadhi

NA CHERUIYOT KORIR(PCO)

Serikali imeanzisha sensa ya wanyamapori katika mbuga za taifa na hifadhi nchini ili kukusanya takwimu zitakozoelekeza uundaji wa sera za wanyamapori, usimamizi na uhifadhi.

Dkt John Chumo, Katibu wa Hifadhi katika Idara ya Serikali ya Wanyamapori, alitembelea mbuga ya Amboseli-Magadi ili kuangalia maendeleo ya awamu ya pili ya sensa ya wanyamapori. Alisisitiza kuwa zoezi hili ni muhimu kwa serikali kutathmini kwa usahihi idadi ya wanyamapori, kutambua wanakopatikana, kutambua maeneo ya spishi mbalimbali, na kuelewa maeneo wanayo-hamia. Dkt Chumo alieleza kuwa sensa hiyo inafanyika kwa kuzingatia matakwa ya kisheria, inayohitaji sensa ya wanyamapori kila baada ya miaka mitatu ili kujua mchango wa wanyamapori katika maendeleo ya taifa.

Akishukuru juhudi za ushirikiano za WRTI, KWS, na washirika wengine wa uhifadhi wakati wa sensa na akahakikishia usaidizi wa serikali ili zoezi lifanikiwe. Zoezi la kitaifa, litakalotendeshwa kwa miezi kumi na miwili, tayari limefanyika katika mfumo wa Ikolojia wa Maasai Mara. Awamu ya pili inayohusu Hifadhi ya Kitaifa ya Amboseli na maeneo ya karibu, na maeneo ya uhifadhi ya Ziwa Magadi inaeendeshwa na Taasisi ya Utafiti na Mafunzo ya Wanyamapori (WRTI), Shirika la Huduma ya Wanyamapori (KWS) na wadau wa uhifadhi kwa siku tano. Dkt Chumo alisema sensa hiyo inahusisha wanasayansi wa wanyamapori, wanaikolojia, marubani, wataalamu wa data miongoni mwa wafanyakazi wengine wenye ujuzi.

Serikali kuongeza mapato ya maziwa hadi Sh 80b ifikapo 2027

NA WANGARI NDIRANGU (KNA)

Serikali ya Kitaifa inapanga kuongeza mapato ya maziwa maradufu hadi zaidi ya Sh80 bilioni ifikapo 2027 kupitia kuimarisha programu za ulishaji, kudhibiti magonjwa, na kuimarisha huduma za nyanjani.

Katibu wa Maendeleo ya Mifugo Jonathan Mueke alisema mikakati pia imewekwa ili kuendeleza mapato ya wakulima.

Akizungumza baada ya kufunguliwa rasmi kwa makao makuu ya Bodi ya Maziwa ya Kenya (KDB) na kuzindua Mpango Mkakati wa 2023/2027 huko Kabete, katibu alisema kuwa Kenya inazalisha lita 5.2 bilioni kila mwaka lakini inapanga kuongeza lita hizo hadi lita 11 bilioni kufikia 2027.

“Lengo letu ni kuongeza kiasi na thamani, wakati huo huo kuhakikisha wigo wa kifedha wa wakulima umeimarishwa,” Mueke alisema.

Mueke alisema kuwa Serikali imefanya mabadiliko makubwa sana ya sera, huku muhimu

Mkurugenzi wa Bodi ya Maziwa ya Kenya, Margaret Kibogy akizungumza wakati wa uzinduzi wa mpango mkakati.

zaidi ikiwa ni harakati kutoka kwa malipo yanayotegemea kiasi hadi malipo yanayozingatia ubora.

Maana yake, alieleza, ni kwamba serikali sasa itawalipa wakulima kulingana na ubora wa maziwa wanayozalisha, na kadiri yanavyokuwa na ubora ndivyo fedha inavyoingia mifukoni mwao.

Alisema kuwa kuimarisha ubora wa maziwa kunamaanisha zaidi kuzingatia uongezaji thamani sio tu katika uzalishaji wa maziwa bali pia katika utengenezaji wa bidhaa za maziwa zenye thamani kubwa kama vile chokoleti, siagi, saml na unga wa maziwa, jambo ambalo litaweka pesa nyingi kwenye mifuko ya wakulima.

Kando na kuongeza thamani, katibu alisema kuwa serikali inataka kupanua uzalishaji katika maeneo mengine ya nchi kutoka maeneo ya nyanda za juu karibu na Mlima Kenya na Bonde la Ufa na kujitosa katika ardhi kame na kavu (ASAL).

“Ili kuongeza uzalishaji wa maziwa, tutalenga ASAL, kuwalenga vijana na wanawake na hii itatusaidia kufikia lengo letu la lita 10.5 bilioni ifikapo 2027 na pia kufungua kabisa uchumi katika maeneo ya wafugaji am-

baos unaweza kufikiwa,” alisema.

Mueke alitoa wito kwa wasindikaji kuwekeza kuanzisha viwanda vya usindikaji katika maeneo kame.

Alibainisha kuwa serikali inataka pia kuhakikisha uzalishaji wa maziwa unakuwa salama kwa kuepuka uchafu na kutaja Bio Foods inayofadhiliwa na USAID, ambayo imechukua hatua ya kuendesha kampeni za maziwa salama.

“Ufugaji wa ng’ombe wa maziwa ni mojawapo ya sekta ambazo ni nguzo muhimu katika kupunguza umaskini, kuunda nafasi za kazi, uzalishaji mali, na mikakati ambayo tumeweka pamoja hapa kwa miaka mitano ijayo itahakikisha kwamba tunafanikisha hilo,” Mueke alisema.

Margaret Kibogy, Mkurugenzi Mkuu wa KDB alisema wameweza kuboresha uzingatiaji wa maziwa kutoka asilimia 80 mwaka 2017 hadi asilimia 96 kufikia 2022.

Tumepanga na tumeunda mkakati wa kuuza maziwa nje-Kibogy

Jamii zilizopigana Baringo zasherehekea amani, maendeleo kupitia uhifadhi

NA CHRISTOPHER KIPROP (KNA)

Furaha, dansi, na karamu zilichana anga katika eneo la Rugus kwenye ufuo wa Ziwa Baringo huku jamii tatu zilizokuwa zikipigana zikisherehekea amani na utulivu mpya ulioletwa na juhudi za uhifadhi wa wanyamapori.

Majirani waliokuwa mahasimu kutoka jamii za Tugen, Ilchamus, na Pokot walikusanyika katika Hifadhi ya Jamii ya Ruko kuadhimisha amani iliyopatikana mwaka wa 2004 kupitia mipango ya uhifadhi iliyoanzishwa na Northern Rangeland Trust.

Wakazi kutoka Rugus na Komolion, kwa kifupi Ruko, walibadilishana ushuhuda wa amani na ustawi. Mzee Erengeny Lemaitano, mwanzilishi wa mpango huo, alikumbuka upinzani wa awali wa jamii, wakimtumumu kwa kutoa ardhi. “Sasa tunaona kwamba wanyamapori hawatumi ardhini yetu wala kudhuru mifugo yetu. Tunapata faida: kusomesha watoto wetu kupitia Ruko na kushuhudia wanyamapori wanaostawi,” alisisitiza.

Akihutubia wanasiasa, Mzee alisisitiza kuwa nchi haiwezi kujengwa kwa njia ya propaganda, akiwataka kuunga mkono ju-

Fiona Sandeman wa shirika la Save Giraffe Now amlisha mtoto twiga maziwa katika Hifadhi ya Jamii ya Ruko huko Baringo Kusini, wakfu ambao ulifadhili uhamishaji wa twiga wanane kutoka Krugger Farm huko Uasin Gishu kwa gharama ya Ksh. milioni 10 zilizoahidiwa kuendelea kushirikiana na Uhifadhi.

hudi za uhifadhi. Alisisitiza hitaji la suluhisho mbadala kwa wavuvi wa Ziwa Baringo, wanaokabiliwa na uhaba wa miti ya kwa mashua za jadi za uvuvi (‘Kaldich’).

Grace Lepene, anayewakilisha jamii ya Pokot, alitaja manufaa yanayotokana na hifadhi hiyo, ikiwa ni pamoja na basari za elimu zinazofadhiliwa na mipango inayohusiana na twiga na mapato kutoka kwa kamera za kufuatilia wanyamapori.

Jarso Gwalicha, balozi wa amani kutoka Isiolo, alihusisha maelewano ya sasa kati ya

jamii za Ilchamus na Pokot na uhifadhi wa wanyamapori, na akahimiza kuendelea kwa amani kwa manufaa ya pande zote mbili.

Rebecca Jepchumba, meneja wa uhifadhi kutoka kwa jamii ya eneo hilo, alieleza kwa kina athari zake chanya, ikiwa ni pamoja na kuajiri askari 17 waliofunzwa katika shule ya KWS Manyani na programu ya ‘Ujuzi Manyatani’, kutoa ujuzi wa ufundi kwa vijana.

Alloyce Naitira wa Northern Rangelands Trust aliangazia jukumu lao katika kutoa utaalamu

Wakazi kutoka Rugus na Komolion huko Baringo Kusini na Tiaty Mashariki wakisherehekea kwa wimbo na densi wakati wa tamasha la amani na maendeleo lilioletwa na uhifadhi wa wanyamapori wa Hifadhi ya Ruko.

na ushirikiano kati ya jamii na serikali kwa mafanikio ya uhifadhi.

Ian Craig, mwanzilishi wa NRT, alisherehekea safari kutoka upinzani wa awali hadi mafanikio ya sasa, akihimiza tahadhari dhidi ya uhalifu unaotishia faida za uhifadhi.

Wawakilishi kutoka Serikali ya Kaunti na Huduma ya Wanyamapori ya Kenya waliisifu Ruko kama hifadhi ya jamii ya mfano, inayojitolea kusaidia ukuaji wake na juhudi za uhifadhi wa bioanuwai.

Kwa kumalizia, viongozi wa jamii walisitiza nguvu ya mabadiliko ya uhifadhi, kuahidi kulinda wanyamapori na kudemisha kuishi pamoja kwa amani kati ya jamii zilizokuwa na

migogoro.

Wanasiasa wa eneo hilo walipongeza jukumu la Ruko katika ujenzi wa amani na uwezesaji wa kiuchumi, wakihimiza jamii kuwa macho na kushirikiana.

MCA Clement Lomaringoria alihimiza ulinzi thabiti wa amani, haswa miongoni mwa wafugaji wa Pokot, wanaotetea dhidi ya migogoro.

Mbunge William Kamket alisisitiza uhifadhi wa wanyamapori ni muhimu kwa amani na maendeleo, akipendekeza uhifadhi zaidi ili kupunguza wizi wa ng’ombe.

Mwenyeji Charles Kamuren aliipongeza NRT kwa kuendeleza amani isiyowezekeka, kutetea uwekezaji wa kielimu na uwiano wa jamii.

Murang'a yazindua rekodi za ardhi kidijitali, ya pili baada ya Nairobi kutekeleza mfumo

NA BERNARD MUNYAO
NA ANITA OMWENGA
(KNA)

Murang'a imekuwa kaunti ya pili baada ya Nairobi kufanya rekodi za ardhi kuwa za kidijitali kufuatia kuzinduliwa kwa Mfumo wa Kitaifa wa Kusimamia Ardhi na aliyekuwa Waziri wa Ardhi Alice Wahome. Mfumo huu unaruhusu wakazi wa eneo hilo kupata huduma kupitia jukwaa la kidijitali kwenye sajili ya ardhi

ya eneo hilo.

Bi Wahome alipongeza mfumo huo unaojulikana kwa jina la Ardhisasa aki-ahidi kuwa utashughulikia changamoto za muda mrefu katika sekta ya ardhi. Alisisitiza kwamba jukwaa la Ardhisasa limeundwa ili kumarisha usalama wa umiliki wa ardhi Murang'a kwa kupunguza kuvurugwa kwa rekodi za umiliki wa ardhi na watu

"Ninawapongeza

wafanyakazi wa Wizara ya Ardhi kwa juhudi zao za kina na muda mrefu waliutumia kuhakikisha hakuna hitilafu kwenye rekodi," alisema.

Wahome alisema kuwa wizara inalenga kufanya jukwaa hilo kufika kote nchini haraka iwezekanavyo. "Isiolo, Marsabit, na Mombasa ndizo zinazofuata, huku maandalizi ya kabla ya uzinduzi yakikaribia kukamilika Isiolo na Marsabit," aliongeza.

Alisisitiza kuwa kwa kutumia jukwaa la kidijitali la Ardhisasa, wakazi wanaweza kufanya miamala kwa usalama bila kuwa mabroka ambao waameharibu sifa ya sajili za ardhi. Nataka kuwakikishia kuwa kuanzia sasa hakuna mtu atakayeweza kuharibu rekodi zenu za umiliki wa ardhi kupitia ulaghai," alisema.

Wahome aliendelea, 'Mfumo wa Ardhisasa umeundwa kuwatahadharisha

wamiliki wa ardhi kwa njia ya simu na barua pepe wakati wowote kunapotokea jaribio la kufanya shughuli katika ardhi yao. Mmiliki wa ardhi atapokea taarifa hii ikiwa tu wamesajiliwa kutumia mfumo wa Ardhisasa.'

Waziri aliwahimiza wakazi wote wanaomiliki ardhi kusajili na kufungua akaunti kwenye jukwaa, akisema kuwa wafanyakazi watatumwa kwenye sajili kusaidia umma kufanya hivyo.

Kampeni ya 'kula samaki' katika kaunti ya Nyeri yazidi kushika kasi

NA SAMUEL MAINA(KNA)

Serikali ya Kaunti ya Nyeri inatekeleza mpango kabambe wa ufugaji wa samaki ili kukuza ufugaji wa samaki miongoni mwa wenyeji kupitia mpango unaojulikana kama Mpango wa Maendeleo ya Biashara ya Samaki (ABDP). Mpango huu umesababisha ongezeko la idadi ya wafugaji wa samaki kutoka 2,000 mwaka 2013 hadi 3,192 kwa wakati huu.

Ingawa wakazi wengi wa kaunti hiyo kijadi hawakuwa wakitumia samaki, sasa kuna mwelekeo unaokua katika miji mikuu na familia ambapo watu wanakumbatia samaki kama sehemu ya lishe yao ya kila siku.

ABDP ni mpango unofadhiliwa kwa pamoja na Serikali ya Kenya na Hazina ya Kimataifa ya Maendeleo ya Kilimo (IFAD). Lengo lake kuu ni kupunguza umaskini, kuimarisha utoshelevu wa chakula, na kuboresha lishe katika jamii za mashambani.

"Tulipoanza mwaka 2013, tulikuwa na wafugaji wa samaki wapatao 2,000, lakini idadi hii sasa imeongezeka hadi 3,192. Tumona ongezeko kubwa la idadi ya wafugaji wa samaki Nyeri. Tumekuwa tukihimiza matumizi ya samaki ili kuhimiza mabadiliko ya kitamaduni, ingawa kufikia asilimia 100 ya mafanikio ni changamoto," anaelezea Muareen Gathiga, afisa mwa mpango wa ABDP huko Nyeri.

"Ukitazama Nyeri leo, unaweza kuona kuongezeka kwa idadi ya mikahawa ya samaki katika karibu kila mji. Hii haikuwa hivyo hapo awali. Leo, hoteli kuu katika miji

Mkahawa wa samaki katika mji wa Nyeri. Serikali ya Kaunti imezindua kampeni kali ya kula samaki inayolenga kuunganisha ufugaji na ulaji wa samaki miongoni mwa wenyeji.

yetu pia zinajumuisha samaki kwenye menyu zao. Samaki wengi hupatikana ndani ya kaunti, huku wengine wakitoka kaunti zingine zinazoshiriki katika ABDP," aliambia KNA.

Serikali ya kaunti pia inajenga soko la kisasa la wazi katika mji wa Chaka ambapo wakulima watakuwa wakiuza samaki wao kwa wateja. Bi Gathiga anasema soko hilo linatarajiwa kukamilika kabla ya mwisho wa mwaka huu.

Miongoni mwa wale wanaolengwa kunufaika na soko hilo jipya ni pamoja na vikundi vya wanawake na vijana ambavyo kwa sasa vinafanya miradi ya ufugaji wa samaki.

Wiki iliyopita Nyeri iliibuka kuwa kaunti bora zaidi katika uvumbuzi wa ufugaji wa samaki wakati wa warsha ya 4 ya kila mwaka ya Kitaifa ya Washikadau ya ABDP iliyoadaliwa katika hoteli moja

huko Mukurwe-ini.

Afisa wa Mpango wa Maendeleo ya Biashara ya Nyeri Aquaculture Business Development (ABDP) Bi. Maureen Gathiga akiwa ameshikilia kombe baada ya kaunti hiyo kuibuka bora kwa ujumla katika uvumbuzi wa ufugaji wa samaki kati ya kaunti 16 wakati wa Warsha ya 4 ya kila mwaka ya Kukagua Washikadau Kitaifa ya ABDP iliyofanyika katika Hoteli ya Northwood, Mukurwe-ini wiki jana.

Kiwango hicho kilifuatia wasilisho la kaunti ku-

husu utumiaji wa mfumo wa kuangulia na Mfumo wa Ufugaji wa Samaki (RAS) katika ufugaji wa samaki.

Katika mfumo wa ufugaji wa samaki mzunguko, maji yanayotumika kufugia samaki husafishwa kila mara ili kurejeshwa kwa matumizi. Bidhaa za taka kama vile vitu vikali, amonia na kaboni huondolewa au kubadilishwa kuwa vitu visivyo na sumu. Maji hayo safi hujazwa tena na oksijeni na kurudishwa kwenye tangi la samaki.

Afisa huyo amehusisha kutambuliwa huko na juhudi za pamoja za serikali ya kaunti, washikadau husika na wakulima katika ngazi ya mashinani.

Pia alisema mafanikio ya mpango huo yamewezeshwa na kampeni kali mashinani ambazo zimeshuhudia jumla ya kampeni 60 za kula samaki zikifanywa katika kaunti ndogo nane kufikia sasa.

Kwale kusaidia ukuaji wa sekta ya filamu

NA HUSSEIN ABDULLAHI(KNA)

Kaunti ya Kwale imeahidi kukuza na kunga mkono talanta za humu nchini katika tasnia ya filamu katika eneo la pwani kwa kuweka mazingira ambayo yanakuza ubunifu na uvumbuzi miongoni mwa vijana.

Gavana Achani alisema kuwa utawala wake umejitolea kukuza mazingira yanayofaa kwa ubunifu, uvumbuzi, na ukuaji kwa tasnia inayochipuka ya filamu.

Achani aliahidi kuwekeza katika miundombinu muhimu ili kuhakikisha ukuaji wa tasnia ya filamu nchini na kusaidia juhudi za wadau husika ambao wamejenga tasnia hiyo tangu mwanzo.

Alisema haya wakati wa mkutano na mta-nyarishaji filamu David Anguka na waigizaji katika kaunti ndogo ya Matuga, Kwale, ambapo aliahidi kukumbatia na kuendeleza talanta za ubunifu za vijana wanaojitahidi kuishi maisha mazuri kila siku.

Mkutano huo ulikuwa wa kutambua juhudi, msaada na mchango ambao serikali ya kaunti imetoa kwa Anguka na kikundi chake cha filamu na kutangaza filamu ya 'Mvera', ambayo pia iliandaliwa na kurekodiwa huko Kwale na kuonyeshwa kwa mara ya kwanza kwenye Netflix wiki iliyopita.

"Mkutano wetu ulifanikiwa, na tulijadili ushirikiano katika kutambua talanta na usaidizi kwa vijana huko Kwale," alisema, akiongeza kuwa amedhamiria kuunda mazingira ya kuwezesha watayarishaji wa filamu nchini.

Alibainisha kuwa tasnia ya filamu inaweza pia kuchangia katika kukuza sekta ya utalii wa ndani katika kaunti ikiwa filamu zitauza vizuri.

Gavana Achani alipongeza juhudi za mta-nyarishaji Anguka kwa kusaidia vijana wenye talanta huko Kwale na kutoa fursa zaidi kwa watu wengi ambao waliigiza m sinema ya 'Mvera'.

Achani, ambaye aliandamana na Waziri wa Kaunti wa Huduma za Kijamii na Usimamizi wa Talanta Francisca Kilonzo alisema kaunti hiyo imejenga studio ya kisasa ya kurekodi muziki na video katika Kituo cha Utamaduni cha Kwale na itaendelea kuwekeza katika mpango ya mafunzo na ushauri kwa wasanii wanaochipuka. Alisema kituo hicho cha Sh14 milioni kinalenga kukuza talanta na kuunda chanzo cha riziki miongoni mwa vijana kando na kuhifadhi tamaduni tofauti za watu wa pwani.

Baraza la Kitaifa la Mashujaa lapanga kujenga minara katika kaunti zote 47

NA YOBESH ONWONG'A
(MYGOV)

Serikali kupitia Baraza la Kitaifa la Mashujaa, impendekezwa mipango ya ujenzi wa minara na sanamu katika kaunti zote ili kukita vitendo vya uzalendo miongoni mwa wananchi. Aliyekuwa Waziri wa Jinisia, Utamaduni, Sanaa na Turathi, Aisha Jumwa alisema kuwa Baraza hilo tayari limeshirikiana na serikali za kaunti mbalimbali ambako mashujaa wanatoka, kwa lengo la kushirikiana na kuunganisha rasilimali kujenga minara ya kukumbuka Wakenya. Mashujaa.

Jumwa alitaja serikali za kaunti kama wahusika wakuu katika kuwatambua, kuwateua na kuwatuzia mashujaa wa kitaifa kote nchini. Alisisitiza kuwa Sheria ya Mashujaa ya Kenya inatoa mamlaka kwa kaunti kusaidia Baraza katika kutambua Wakenya wanaostahili kutambuliwa na kutuzwa kulingana na vigezo vya Sheria hiyo.

"Kama Serikali, tutajita-

Jimmy Angwenyi, Mwenyekiti, National Heroes Council.

hidi kuunga mkono mpango huu. Hivi karibuni nitazungumza na uongozi wa Baraza na serikali za kaunti husika ili kujadili jinsi Serikali ya Kitaifa inaweza kuchangia kuharakisha mpango huu muhimu," Jumwa aliongeza.

Aliangazia jukumu kubwa la Baraza katika kukuza umoja, utawala bora, utaiifa, na uzalendo kwa kuhakikisha Wakenya wanaostahili wanatambuliwa na kutuzwa kulingana na vigezo vilivyoinishwa katika Sheria ya Mashujaa wa Kenya. Alisisi-

tiza kuwa Baraza limeweka mwongozo wa wazi kuwatambua na kuwaenzi wanaume na wanawake wanaostahili ambao wamefanya vyema katika nyanja mbalimbali.

Akizungumza katika ukumbi wa Bomas of Kenya, ambapo alizindua Mpango Mkakati wa Baraza na nembo mpya, Jumwa alikiri kuwepo kwa changamoto katika utekezaji wa baadhi ya majukumu ya Baraza kutokana na uhaba wa kifedha, ikiwa ni pamoja na

kuanzishwa kwa Hazina ya Mashujaa.

"Ni ukweli kwamba tunaweza tusiwe na shujaa mwenye hadhi kulingana na matarajio ya Mpango Mkakati wa baraza bila ufadhili mzuri ambao utahakikisha ustawi wa mashujaa wetu unatunzwa," alisema.

Alisema kuwa Baraza litatoa wito kwa Wakenya kutetea Wakenya wanaostahili ambao watatanzwa kuwa Mashujaa wakati wa siku ya Mashujaa ya mwaka huu itakayoahimishwa na kufanyika katika Kaunti ya Kwale. "Kwa hivyo, ningependa kuwakumbusha Wakenya kuchukua fursa hii na kushiriki uteuzi ili kuhakikisha umoja na uzalendo wa Taifa letu kupitia kutambua mashujaa wetu kama ilivyoainishwa chini ya Sheria," Waziri alisema.

Alieleza wasiwasi kwamba wakati wa zoezi la awali la uteuzi, wanawake wachache sana waliteuliwa kama mashujaa jambo ambalo linaenda kinyume na mpango wa kitaifa.

KWA UFUPI

Serikali kufufua sekta ya ngozi ili kuunda ajira

Serikali kupitia Idara ya Huduma za Urekebishaji na Maendeleo ya Mifugo, inapanga kufufua sekta ya ngozi ya magereza kwa lengo la kuunda ajira, kuongeza mauzo ya nje na kuongeza matumizi ya ndani ya bidhaa za ngozi. Wakizungumza wakati wa ziara ya kutembelea Gereza la Kitengela GK, Katibu wa Huduma za Urekebishaji Dkt Salome Beacco na Katibu wa Maendeleo ya Mifugo Jonathan Mueke walibainisha kuwa ziara hiyo inalenga kuangalia juhudi za ushirikiano za kufufua sekta ya ngozi katika magereza ya Kitengela na Kamiti. Bi Beacco alisisitiza kuwa mfuma wa thamani wa ngozi ni kipaumbele kikuu cha Rais, akiangazia hitaji muhimu la kufufua kiwanda cha ngozi.

"Chini ya Ajenda ya Mabadiliko ya Kiuchumi ya kuanzia mashinani, mafunzo ya ufundi ni lengo kuu. Kwa kufufua sekta ya ngozi katika magereza, tunaweza kuongeza mafunzo kwa wafungwa na wafanyakazi, kuongeza ujuzi wao

katika uzalishaji wa ngozi, ambayo pia itaingiza mapato na kuongeza mapato yetu," Beacco alisema.

Ili kuhakikisha uendeleu wa viwanda vya ngozi, wajumbe hao walifanya majadiliano na wajumbe wa sekta ya kibinafsi wanajijusisha na utengenezaji wa ngozi ili kubainisha uwezekano wa ushirikiano, kwa lengo la kuimarisha ushirikiano kati ya sekta ya umma na sekta ya kibinafsi kwa uendeleu.

Viongozi hao pia walisisitiza haja ya ukaguzi wa kina wa programu zote za mafunzo zinazolengwa na mashine, ili kubaini gharama na muda unaohitajika kufanya kazi za viwanda vya ngozi.

"Zaidi ya hayo, tutatayarisha mpango wa biashara ili kuhakikisha kuwa viwanda vya ngozi vinakuwa endelevu na ushindani katika kuzalisha bidhaa za ngozi zenye ubora wa juu kwa soko la ndani na nje ya nchi," Msimamizi wa Huduma za Urekebishaji alisema.

Na Martha Munyambu

Shule maalum zapokea vifaa vya biashara kutoka NFDK

Hazina ya Kitaifa ya Walemavu wa Kenya (NFDK) imetoa vifaa vya aina mbalimbali, viti vya magurudumu na pesa ili kuwawezesha watu wanaoishi na ulemavu na shule maalum katika eneo la Kaskazini-Mashariki.

Kulingana na shirika hilo, viti vilivyosambazwa vililombwa na watu wanaoishi na ulemavu kulingana na mahitaji yao.

Hizi ni pamoja na viti vya magurudumu, vifaa vya kuchomelea, kinyozi na vifaa vya saluni, vifaa vya kilimo, kamera za video miongoni mwa zingine.

Baadhi ya watu waliotaka kuwa na mbuzi badala ya vifaa hivyo walitunukiwa hundi za thamani ya Sh20,000 kila mmoja.

Akizungumza wakati wa hafla hiyo Prof Julia Ojiambo ambaye ni mdamini katika shirika hilo alisema kuwa wamekuwa wakijaribu kila wawezalo kuhakikisha kuwa walemavu wengi wanapata vifaa vya kuwasaidia katika kazi zao.

"Tunachofanya sisi kama shirika ni kuhakikisha watu wanaoishi na ulemavu, wazazi au walezi wa watoto walemavu wanaweza kujikimu kimaisha kwa kujipatia

kupato kupitia ujuzi wao na vifaa vya biashara vya kuwahudumia," Ojiambo alisema.

Kuhusu watoto wanaoishi na ulemavu, Ojiambo alitoa wito kwa wazazi wao kuhakikisha wanapata dawa zinazohitajika na kuhudhuria shuleni waweze kupata maarifa na ujuzi kwa maisha yao ya baadaye.

"Watoto wanaotakiwa kupata matibabu wapelekwe hospitali kwa uangalizi wa kitaalumi. Tunakataza wao kuhudumiwa nyumbani kwa sababu wakati mwingine hali ambayo inaweza kuboreshwa baada ya muda kwa matibabu inaweza kuzorota na kutatiza uwezekano wa mtoto kupona katika siku zijazo," alisema. Aidha, Mdamini huyo aliongeza kuwa hazina hiyo ambayo pia ilisambazwa hundi zenyewe thamani ya Sh1.6 milioni kwa shule maalum eneo hilo, imekuwa ikisaidia shule maalum katika ujenzi wa madarasa, mabweni na kumbi za mankuli ili kuboresha maisha ya kila siku ya wanafunzi w.

"Tunataka kuhakikisha kuwa kila hitaji la shule linafikiwa ili wanafunzi waweze kujifunza bila shida," alisema.

Na Maureen Kayumy

Serikali kutumia mikakati mipya kupambana na ugaidi, itikadi kali

NA ERIOCK KYALO
(KNA)

Serikali itatumia mikakati na sera mpya kupiga vita ugaidi na itikadi kali kutokana na mabadiliko ya nyakati na maendeleo ya kiteknolojia.

Wakizungumza wakati wa mkutano katika hoteli moja mjini Garissa kugagua Rasimu ya Mikakati wa Kitaifa wa Kukabili Msimamo mikali (NSCVE), washikadau kutoka Kaunti za Garissa, Tana River, na Kitui walibaini kuwa ugaidi umeendelea kuibuka kwa miaka mingi, na hivyo kulazimika kubuni mikakati mipya kukabiliana na hali hiyo.

Mkutano huo ulioandaliwa na Kituo cha Taifa cha Kupambana na Ugaidi (NCTC) ulihudhuriwa na wadau mbalimbali wakiwemo wa sekta ya ulinzi na usalama, wasio wa serikali, viongozi wa dini, asasi za kiraia na

wananchi.

Joseph Kanyiri kutoka NCTC alidokeza kuwa makundi ya kigaidi yamebadilisha mbinu zao, na hivyo kuendelea kutumia teknolojia kuwarai watu wasio na hatia katika vitendo vya uhalifu. "Ugaidi una athari kwa ustawi wa jamii, uchumi, usalama na hata mustakabali wa taifa.

Kwa hivyo ni muhimu kuendeleza masuala ya PCVE na kuchukua mwito huu wa kupinga ugaidi na itikadi kali," alisema.

"Tuna hali ambapo wavulana na wasichana wetu wadogo huingia kwenye tovuti za mitandao ya kijamii na kuishia katika kujitangaza, hii ni baada ya kukutana na viunzi am-

bavyo wanapobofya husababisha mabadiliko ya tabia na kuwa na itikadi kali," aliongeza.

Alisema ushirikiano baina ya wadau wakiwemo wananchi, idara za sheria, viongozi wa dini, asasi za kiraia na mengine yote yamechangia kwa kiasi kikubwa kujenga uaminifu, mazungumzo na upashanaji habari ambao umekuwa nguzo muhimu katika kuhakikisha usalama wa nchi.

Kiongozi wa timu ya NTC alibainisha kuwa mikakati ambayo serikali iliweka kuwaunganisha na kuwaondoa Wakenya walioondoka nchini na kujiunga na makundi ya kigaidi imekuwa na mafanikio kwani wengi wamerejea nyumbani.

Kamishna wa kanda ya Kaskazini-Mashariki John Otieno alitoa wito kwa wote kushiriki kikamilifu katika ukaguzi huo ili kuwa mbele ya vitisho vinavyoendelea.